30 NOVEMBER 1945 23e JAARGANG No. 23 EN 24

Herstel

OMNIA RESTAURARE IN CHRISTO - ALLES HERSTELLEN IN CHRISTUS

PARIJS

HET WERELDVAKVERENIGINGSCONGRES

Wat zijn bona-fide vakverbonden?

In No. 6 van „De Vakbeweging" het voorlopig mededelingenblad van het N.V.V. treffen we een uitvoerig verslag aan van het onlangs te Parijs gehouden Wereldvakverenigingscongres. Gelijk bekend was op dat congres het N.V.V., en niet te vergeten, ook de E.V.C. uit Nederland wel vertegenwoordigd, terwijl ons Kath. Werkliedenverbond en het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland niet op dat congres vertegenwoordigd waren.

Volgens genoemd verslag is er ingespannen gewerkt aan een rapport dat aan de conferentie is voorgelegd, besproken en daarna met algemene stemmen aanvaard. „Dit kon, omdat de wil om tot overeenstemming te komen in het congres bij ieder aanwezig was." Opgemerkt dient te worden dat in de ontworpen statuten belangrijke wijzigingen zijn aangebracht. In de eerste plaats is aan de kleinere landen grotere invloed gegeven in de bestuursorganen dan aanvankelijk in het voornemen lag. Daartoe werd het aantal leden van het Dagelijks Bestuur en de Bestuursraad uitgebreid.

Voorts werd uitdrukkelijk omschreven dat alleen bona-fide Vakverbonden tot de nieuwe Wereldorganisatie zullen worden toegelaten. „De nodige contrôle daarop zal worden toegepast."

Blijkens het verslag waren op het congres ook de **Russen. De Rus** V. V. Meuznetsov is naast anderen tot onder-voorzitter gekozen. Een **andere Rus** is gekozen tot één van de drie adjunct-secretarissen.

De conferentie besloot aan het Bestuur o.m. op te dragen: „in overweging te nemen, commissies aan te wijzen met het doel Japan te bezoeken en alle bezette zônes in Duitsland, teneinde een volledig onderzoek in te stellen naar de vorderingen welke gemaakt zijn bij het liquideren van het fascisme en de mogelijkheid van de wederopbouw van **vrije en democratische Vakverenigingen."**

Wij hebben in de aanhalingen uit genoemd verslag enkele zinnen onderstreept en vragen niet zonder verbazing: wat wordt nu door het Wereldvakverenigingscongres verstaan onder „bona-fide Vakverbonden" en wat onder „vrije en democratische Vakverenigingen"?

Wordt de Russische Communistische Staatsvakbeweging erkend als een bona-fide Vakverbond?

En wordt diezelfde Russische Communistische Staatsvakbeweging mede ingeschakeld om o.a. in Duitsland „een volledig onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van de wederopbouw van vrije en democratische Vakverenigingen"?

Eerlijk gezegd: wij kunnen daarvan niet veel begrijpen. Het verslag deelt verder mede dat het nieuwe Wereldvakverbond in beginsel is opgericht. „Voor wat het N.V.V. betreft staat de zaak nu aldus, dat in de daarvoor in aanmerking komende bestuursinstanties de vraag moet worden besproken of wij willen medewerken aan de opheffing van het oude I.V.V. en ons zullen aansluiten bij het Nieuwe Wereldvakverbond. Dat dit besluit zal worden genomen behoeft niet te worden betwijfeld. Integendeel. Wij geloven dat de arbeiders van Nederland het niet zouden verstaan, wanneer wij ons afzijdig zouden houden van deze Wereldorganisatie, die tot grote dingen in staat zal zijn, wanneer de eenheid zich blijvend zo zal demonstreren als in Parijs het geval was."

Als men dat allemaal leest dan vraagt men zich toch in gemoede af: hoe heb ik het nu?

Is het N.V.V. van plan om met de Russische Communistische Staatsvakbeweging in een en hetzelfde internationale schuitje te gaan zitten?

De Communistische Staatsvakbeweging van Rusland, waar alle vrijheid van organisatie, van pers, van meningsuiting gedood en gebroken zijn evenals dat in het voormalige nationaal-socialistische Duitsland het geval was?

Welk wezenlijk verschil is er tussen de Communistische Staatsvakbeweging van Rusland en de voormalige Nationaal-Socialistische Staatsvakbeweging van Duitsland?

Wat heeft de Russische Communistische Staatsvakbeweging te maken met bona-fide, vrije en democratische Vakorganisaties? Hebben we op leven en dood gevochten tegen de nationaal socialistische dictatuur, om nu, in internationaal verband, met de Staatsvakbeweging van de Communistische dictatuurs aan te pappen, met alle gevaren welke daaraan verbonden zijn? Wij geloven veeleer dat de Nederlandse arbeiders dàt niet zullen begrijpen.

De zeer naïeve verslaggever zegt aan het slot van zijn verslag dat in Parijs ook besprekingen gevoerd zijn tussen de vertegenwoordigers van het N.V.V. en de vertegenwoordigers van de z.g. Eenheids Vakcentrale en gemeenschappelijk is men daar tot het inzicht gekomen dat ook in ons land gestreefd moet worden „naar een zo groot mogelijke eenheid op Vakverenigingsgebied."

„Wij twijfelen er dan ook niet aan dat deze eenheid tussen het N.V.V. en de E.V.C. binnen niet te lange tijd tot stand zal komen" aldus het verslag, waarbij dan — ja alles is mogelijk beste lezers — wordt opgemerkt dat het goed zou zijn „indien ook de Rooms-Katholieke en Christelijke Vakbeweging in ernstige overweging zouden willen nemen zich te beraden over de vraag of toch nog geen modus zou kunnen worden gevonden, op basis waarvan deze eenheid zich zou kunnen gaan uitstrekken over alle, voor de vakbeweging in aanmerking komende mannen en vrouwen."

Wij zouden den naïeven verslaggever van het N.V.V. er op willen wijzen dat de Rooms-Katholieke arbeiders van Nederland — die weer in bijna even groten getale als vóór de oorlog in hun eigen principiële Vakbonden georganiseerd zijn, en met overtuiging georganiseerd zijn — zich daarover niet behoeven te beraden.

Zij behoefden zich niet te beraden toen de Duitsers tijdens hun terreurbezetting hun samenwerking met het godloze Nationaal-Socialisme wilden opdringen, zij behoeven zich evenmin te beraden wanneer het gaat over samenwerken met het eveneens godloze Communisme. Want iedereen weet nu zo zoetjes-aan wel dat die z.g. Eenheids Vakcentrale niets anders is dan een vakverenigings-agitatie-element in de handen van de godloze communisten, die bovendien evenals de Nationaal-Socialisten, tegen vrijheid van organisatie, van pers en van meningsuiting zijn.

Onze arbeiders kunnen de houding van de S.D.A.P., die elke samenwerking, op politiek terrein, met de Communisten vierkant heeft afgewezen, beter begrijpen, dan het geleuter van het N.V.V. over eenheid in internationaal verband met de Russische Communistische Staatsvakbeweging en eenheid in nationaal verband met het Russisch-Communistische Nederlandse dochtertje, de E.V.C.

Schaft- en schuilketen op de DUW werken

Uit enkele plaatsen hebben ons klachten bereikt dat er op het werk geen behoorlijke schaft- en schuilketen zijn. Dat is in de zomertijd eigenlijk al een wantoestand, maar in het huidige ongure jaargetijde is dat gewoonweg onhoudbaar.

Wij hebben daarover direct met de directie van de D.U.W. gesproken. De directie verzekerde ons dat zij deed wat menselijkerwijze mogelijk was, maar dat zij door gebrek aan hout en ander materiaal niet in staat was op alle D.U.W.-objecten direct te voorzien in de nodige schaft- en schuilketen. Wij hebben daarop geantwoord dat de Regering dan verplicht is al het mogelijke te doen om van de betreffende autoriteiten te vorderen dat er voor dit noodzakelijke doel voldoende hout en ander materiaal beschikbaar zal worden gesteld opdat de ellende verbonden aan het gebrek aan schaft- en schuilketen zo spoedig mogelijk uit de wereld wordt geholpen.

Tijdens de gehouden bespreking, bij de Directie van de D.U.W. werd het denkbeeld geopperd om te trachten een aantal goede legertenten van de Canadezen over te nemen en die te gebruiken voor dit doel. De Directie heeft toegezegd dat zij deze mogelijkheid direct zou onderzoeken. Wij hopen dat zij daarin zeer spoedig zal slagen of dat anders op andere wijze aan het genoemde euvel een zeer spoedig einde wordt gemaakt.

Propaganda Prijsvraag

Verrast ons voor 5 Deemet Uw inzending

Hoe moet — naar Uw mening — de propaganda voor de Katholieke Arbeidersbeweging ter plaatse — in de grote steden, op het platteland — worden aangepakt? Voor de beantwoording van die belangrijke vraag hebben wij in het vorige nummer reeds de serieuze belangstelling van al onze lezers gevraagd, met de toezegging erbij, in dit nummer nadere mededelingen te zullen doen over de technische opzet van dit massale opinie-onderzoek en over de beschikbaar gestelde prijzen.

Het gaat er nu vanzelfsprekend om, het nuttig effect van dit experiment (want dat is het inderdaad!) zo hoog mogelijk op te voeren. **Het moet** een **eclatant**, een **doorslaand**, een **daverend** succes worden!

Allereerst dan nog iets over de opzet.

De beweging is, wat zij plaatselijk is. En juist daarom vragen wij het oordeel van onze leden, van al onze leden zonder uitzondering over de methode waarop en over de middelen waarmee, naar hun mening, de Katholieke Arbeidersbeweging **plaatselijk** kan worden versterkt. Het gaat voorlopig ook alleen nog maar om uitbreiding van het ledental ter plaatse.

Van evenveel belang, zo niet van nog grotere betekenis, is echter de geest binnen de beweging zelf, het plaatselijke meeleven, de activiteit, de animo, de voortdurende belangstelling van de zijde der leden. Wanneer dit experiment slaagt, en wij twijfelen er niet aan of het slaagt zeker, dan zal daarna een tweede opinie-onderzoek worden ingesteld, dat in hoofdzaak betrekking heeft op het interne organisatie-leven, op de geest binnen de beweging, een massa-onderzoek dat zich dus zal bewegen rondom de vraag: hoe verbeteren wij de geest binnen de beweging, hoe bevorderen wij een intens en actief meeleven? Maar dat plan blijft voorlopig nog even in de watten liggen!

DE TECHNISCHE OPZET

Zeker, men mag zich vanzelfsprekend gerust bezig houden met de opzet van een nationaal propagandaplan, een plan dus dat allerlei methoden en middelen omvat, dat het gehele terrein van de Katholieke Arbeidersbeweging, de instellingen in hun rijke verscheidenheid daaronder begrepen, beslaat. Men mag daarover desnoods een lijvig rapport schrijven. En wij zullen dat dan straks grondig en serieus bestuderen.

Maar feitelijk is dat toch niet de opzet van deze prijsvraag.

De opzet is veel meer deze, dat de katholieke metaalbewerker zich bezig houdt met de vraag hoe het aantal niet of verkeerd georganiseerde metaalbewerkers in zijn woonplaats, in zijn fabriek, naar zijn mening tot het lidmaatschap van onze katholieke Arbeidersbeweging kan worden gebracht.

De opzet is, dat de katholieke bediende, werkzaam bij een of andere bankinstelling, ons een plan aan de hand doet, volgens hetwelk naar zijn mening, de propaganda voor de beweging, onder zijn katholieke collega's moet worden gevoerd.

De bedoeling is, dat de katholieke spoorman, de katholieke mijnwerker, de katholieke bouwvakarbeider dat ook doet, kortom, dat iedere katholiek georganiseerde de methode en de middelen voorlegt die zijns inziens in zijn eigen woonplaats en VOORAL IN ZIJN EIGEN ARBEIDSMILIEU moeten worden toegepast om de gelederen der Beweging te versterken met de tot dusver verkeerd of niet georganiseerden.

Men kome daartoe met concrete, uitvoerbare plannen. Dus niet met allerlei wijdlopige, theoretische beschouwingen, ook niet met kankerbriefjes, maar met korte, zakelijke, constructieve voorstellen en suggesties. Allerlei „materiaal" kan men inzenden, mits het bruikbaar, uitvoerbaar en zo mogelijk min of meer origineel is. Dat was destijds b.v. ook de thermometer in de actie voor het Kan. v. Schaikfonds, de methode om wekelijks in duizenden gezinnen tot de bijdrage van 2 cent aan te sporen. Een prachtige propagandistische greep en toch — achteraf zo eenvoudig, min of meer het ei van Columbus!

Wij houden ons dus voor dit soort ideeën vooral aanbevolen.

Het ligt in de bedoeling de ingekomen voorstellen o.m. ook voor te leggen aan de betreffende bonden en instellingen.

Een dringend verzoek is daarom: wil boven iedere inzending links in de hoek naast uw naam en adres tevens vermelden **uw beroep**, opdat wij de binnengekomen inzendingen aanstonds kunnen groeperen naar bonden, resp. instellingen. Op die manier toch is het heel gemakkelijk om datgene wat bij elkaar behoort, bijeen te voegen en te bestuderen, aan de hand daarvan een rapportje op te stellen en met de betrokken bond overleg te plegen.

De bovenstaande plannen hebben dus uitsluitend betrekking op de versterking van het ledental der katholieke Arbeidersbeweging ter plaatse en behoren daarom onder groep A.

Hierop sluit aan de propaganda voor onze instellingen. U bent bijvoorbeeld lid van de plaatselijke Arbeidersbeweging, aangesloten bij onze Katholieke Tabaksbewerkersbond en U bent daarnaast een enthousiast deelnemer aan het Kan. v. Schaickfonds of U hebt een warm-kloppend hart voor Herwonnen

FRAAIE PRIJZEN EN HOGE VERWACHTINGEN

Levenskracht (wie heeft dat nu feitelijk niet). Nu gaat het met de propaganda voor een dezer of voor een der andere instellingen ter plaatse of onder Uw georganiseerde collega's op de fabriek of op Uw kantoor nog niet naar wens. Ook daarover kunt U eens ernstig nadenken en U afvragen: wat moet er nu gaan gebeuren om het aantal stuiver-vrijwilligers voor Herwonnen Levenskracht alsnog met enkele tientallen of honderd'allen op te voeren? Of hoe plaatsen wij ons Kanunnik v. Schaickfonds (om ons slechts tot deze twee instellingen te beperken) wederom in het centrum van onze Katholieke arbeidersgezinnen en eventueel in dat van andere Katholieke gezinnen?

Voorstellen en ideeën die aldus op de instellingen betrekking hebben, zouden wij willen rubriceren onder groep B en ter wille van de overzichtelijkheid is het dus nodig:

a. **dat U boven Uw inzending links in de hoek, onder Uw naam, adres en beroep tevens de letter A of B plaatst, al naar gelang de groep, waarop Uw voorstellen betrekking hebben;**
b. **dat U bij deelname aan b e i d e groepen, Uw voorstellen op een afzonderlijk velletje papier schrijft, dus dat U op het ene vel Uw plannen ontvouwt inzake de propaganda voor de Katholieke Arbeidersbeweging onder Uw beroepsgenoten en op het ander vel Uw voorstellen doet met betrekking tot de propaganda voor een der instellingen.**
c. **Mocht U voor meerdere instellingen ideeën aan de hand willen doen (hoe meer hoe liever) dan is ons vriendelijk verzoek ook voor elke instelling een afzonderlijk vel papier te willen gebruiken, waardoor het weer zeer gemakkelijk wordt, bijeen te voegen wat bijeen hoort!**

Tot zover ons plan.

Of het zal slagen? Wij verwachten het wel. Wij verwachten, eerlijk gezegd, een stroom van goede denkbeelden, waardevolle tips, bruikbare plannen, originele ideeën, slagzinnen, motto's, die alle zullen worden getoetst aan de plannen die de leiding zelf heeft voor het komende jaar.

Maar het zou zo buitengewoon mooi zijn, indien ons grote nationale propagandaplan voor het nieuwe jaar, mede gedragen werd door een groot aantal leden, niet alleen voor wat de uitvoering betreft, maar vooral ook voor wat de voorbereiding zelf, de opzet betreft.

De termijn van inzending sluit met het oude jaar, dus op 31 December a.s. Maar het loopt nu tegen Sinterklaas! Toe, Credo-Pugnomannen, propagandisten, plaatselijke bestuurders, leden en lezers van Herstel, zet in deze dagen rondom dit traditionele, oer-Hollandse Sinterklaasfeest, eens Uw beste beentje voor en verrast de redactie van Uw blad met de beste Sinterklaas-surprise die denkbaar is.

met een of ander goed denkbeeld voor onze gezamenlijke propaganda.

Nog eens: het behoeven geen ellenlange uiteenzettingen te zijn, een goed idee kan ook op een kwarto velletje geschreven worden! Maar zet niet allerlei denkbeelden op een briefje door elkaar, doch houdt U aan de door ons verzochte indeling.

In plaats van met onze handen op onze rug te vertellen hoe het moet, in plaats van een balconhouding aan te nemen, moeten wij in dit gistende, wereldhistorische tijdsgewricht, onze schouders zetten, wij allemaal, onder een groots opgezet nationaal propagandaplan. We moeten ver over het oude ledental heen. Dat kàn, dat moet.

Vooruit dan lezers van Herstel, stel ons niet teleur! Vol verwachting klopt ons hart!

DE UITGELOOFDE PRIJZEN

Aanvankelijk hadden wij het plan om ons niet te beperken tot enkele geldprijzen zonder meer, doch de mogelijkheden in andere vorm zijn nog uiterst gering. Daarom is besloten ons tot het beschikbaar stellen van geldprijzen te bepalen en dit aantal dan maar wat groter te maken, zodat dus de kansen voor de inzenders ook wat groter worden.

Het prijzen-schema ziet er als volgt uit:

Groep A (Propaganda voor de plaatselijke Arbeidersbeweging)

drie 1ste prijzen	*van*	*f 50.—*
drie 2e „	„	*f 30.—*
drie 3e „	„	*f 20.—*
honderd „	„	*f 5.—*

Groep B (Propaganda voor de instellingen)

drie 1ste prijzen	*van*	*f 50.—*
drie 2e „	„	*f 25.—*
drie 3e „	„	*f 10.—*
vijfentwintig „	„	*f 5.—*

Bovendien ontvangen alle inzenders een fraai gecalligrapheerde, door Voorzitter en Secretaris van het R. K. Werkliedenverbond persoonlijk ondertekende oorkonde.

Uitdrukkelijk willen we hier opmerken, dat bovenstaande bedragen alleen dan zullen worden uitgekeerd, indien het aantal inzendingen naar de mening van de jury van een dergelijk gehalte is, dat de uitbetaling van al deze bedragen ook inderdaad gemotiveerd is. De inzendingen zullen worden beoordeeld door een jury, bestaande uit de Heren Dré de Wolf, J. A. Kolkman en L. Beumer.

Hoe gaat het met en bij de DUW?

Het is met de D.U.W. in ons land sedert de bevrijding een merkwaardig en min of meer roerige geschiedenis.

Van meet af aan heeft ons Verbond in samenwerking met het N.V.V. en het C.N.V bij de Regering en de werkgevers het standpunt verdedigd dat voor onze valide en bona-fide arbeiders die in het particuliere bedrijfsleven (nog) geen employ kunnen vinden, zoveel mogelijk werk geschapen dient te worden met de zelfde lonen en arbeidsvoorwaarden die in het vrije bedrijf gelden

De voor-oorlogse werkverschaffings politiek die terecht onder onze arbeiders zoveel ontstemming en wrevel heeft veroorzaakt, mag en zal naar onze mening nooit weer terugkeren.

Het vrije bedrijf dat als voorbeeld en basis voor de D.U.W.-werkers is gekozen, is, gelijk bekend, het Water-, Spoor en Wegenbouwbedrijf, een zeer belangrijk onderdeel van het Bouwvakbedrijf. Zoals de lonen en arbeidsvoorwaarden dáár zijn, of zullen worden geregeld, zo zullen ze ook worden geregeld voor de D.U.W.-werkers.

Dit is, vinden wij, eenvoudig, logisch en redelijk.

Maar er zijn blijkbaar nog al mensen in ons land die grote moeite hebben om eenvoudig, logisch en redelijk te zijn.

Men vindt dat soort mensen zowel bij de arbeiders als bij de werkgevers.

Vooreerst bij de arbeiders. Bij hen zijn er bepaalde groepen die niet begrijpen — of moeten we zeggen: niet willen begrijpen? — dat het een redelijke stelregel is dat men voor zijn arbeidsloon moet werken. Dat is redelijk en noodzakelijk in normale tijden. Dat is ook redelijk en zelfs nog noodzakelijker in ons Vaderland van nu. Nu ons land op ongekende wijze is leeggeroofd en leeggeplunderd en op tientallen plaatsen en gewesten deerlijk verwoest en gehavend is.

Als wij met ons volk, en als met name ook onze arbeiders met hunne gezinnen, uit de huidige moeilijke materiële omstandigheden verlost willen worden dan zullen we allemaal moeten werken en flink moeten werken Wij moeten goed beseffen dat onze arbeid onze voornaamste welvaartsbron is en als die bron door lijdelijk verzet of door werkschuwheid wordt verstopt of belemmerd dan treffen de arbeiders daarmee allereerst zichzelf en hunne gezinnen. Het is ook om deze reden dat de z.g. stakingen die door de z.g Eenheidsvakbeweging bij de D.U W.-werken en elders worden georganiseerden geproclameerd niet alleen hoogst onverantwoordelijk zijn, maar ook arbeiders-vijandig. Zij schaden de belangen van de arbeiders en hunne gezinnen in hoge mate. Het beste kunnen daarover de gezinnen oordelen van die arbeiders die bij deze onverantwoordelijke stakingen betrokken zijn.

Het merkwaardige bij de D.U.W.-werken is echter dat er blijkbaar werkgevers in ons land zijn, die bij de Regering protesteren of geprotesteerd hebben dat de lonen bij de D.U.W te hoog zijn: zelfs zó hoog, dat die werkgevers er over klagen dat hun ondernemingen en bedrijven leeg lopen omdat hun arbeiders, aangetrokken door de hoge lonen van de D.U.W niet meer te houden zijn, ontslag nemen en bij de D.U.W gaan werken

Wij zullen geen namen noemen, maar wij hebben dezer dagen op zijn verzoek, een vergadering meegemaakt onder leiding van een der Heren Rijksbemiddelaars, waarin mede op grond van deze klachten bepleit werd, een splitsing te brengen in de D.UW werken Deze splitsing zou moeten bestaan in een scheiding tussen die werken die een in hoofdzaak 'n civiel-technisch karakter dragen en de werken die in hoofdzaak agrarisch van karakter zijn en daarom bij het land- en tuinbouwbedrijf zouden moeten worden ingedeeld, met als gevolg dat daarop ook de lonen en arbeidsvoorwaarden van de land- en tuinbouwbedrijven zouden moeten worden toegepast. Daartegen behoeft in beginsel geen bezwaar te bestaan, vooral niet als er tegelijkertijd krachtig naar gestreefd wordt op de D.U.W.-werken met agrarisch karakter, alleen land- en tuinarbeiders tewerk te stellen, op dezelfde arbeidsvoorwaarden zoals die in de land- en tuinbouw gelden.

Wij hebben echter op practische gronden tegen directe invoering van deze splitsing gepleit, omdat de loonpolitiek in het vrije bedrijf nog niet op een stabiel peil is aangeland

Wij hebben een dezer dagen in de bladen kunnen lezen dat het College van Rijksbemiddelaars een beslissing heeft genomen waarbij het minimum-uurloon voor de landarbeiders is vastgesteld op 60 cent Wij juichen deze beslissing toe omdat daardoor een forse stap is gezet op de weg naar een gelijke waardering van de landbouw-arbeid met de arbeid in andere bedrijven. Er is, naar onze wijze van zien geen enkele steekhoudende reden aan te voeren waarin de landbouwarbeid lager moet worden gewaardeerd en beloond, dan de arbeid die op onze dorpen en kleine steden in andere takken van ons bedrijfsleven wordt verricht. Maar zodra de landbouwlonen gelijk getrokken worden met de lonen in de andere bedrijven op onze dorpen en kleine steden, dan ontgaat ons de reden waarom er in de D.U.W.-werken een splitsing moet worden gemaakt. Het laatste woord zal hierover nog wel niet gesproken zijn. Voorlopig blijft het bij de thans geldende regel nl. dat voor de D.U W. de lonen en arbeidsvoorwaarden gelden zoals die voor de Water-, Spoor- en Wegenbouw zijn of zullen worden vastgesteld.

Richtlijnen voor SOC. VERZEKERING

Voor de toekomstige ontwikkeling van de sociale verzekering in Nederland heeft de „commissie-Van Rhijn" in opdracht van den minister van Sociale Zaken algemene richtlijnen vastgesteld, samengebracht in een rapport, waarvan thans het tweede deel verschenen is. Daarin wordt als rechtsgrond gesteld, dat de Staat, als organisatievorm van de gemeenschap, aansprakelijk is voor de sociale zekerheid en vrijwaring tegen gebrek harer leden, mits de leden zelf het redelijke doen, om zich zelf deze zekerheid te verschaffen. Het rapport staat het *gemengde stelsel van verzekering en verzorging voor, dat premiebetaling door de verzekerden en bijdragen van de staat in zich verenigt;* een maximum-inkomens wordt ongewenst geacht, evenals uitzonderingsbepalingen voor ambtenaren, spoorwegpersoneel e.d.

Invaliditeitsverzekering

Wat de geldende invaliditeitsverzekering betreft meent de commissie o.m. dat de maximum-uitkeringstermijn van *zes maanden* uit de ziekteverzekering en de tijdslimiet van *zes weken* uit de Ongevallenwet *opgeheven* behoren te worden. De uitkering moet voortduren tot een blijvende toestand intreedt en de tijdelijke uitkering door een blijvend pensioen wordt vervangen. Voorts moet een *wettelijke werkloosheidsverzekering* de vrijwillige regelingen vervangen. De bestaande kraamgeld- en begrafeniskostenregelingen moeten worden uitgebreid. Het stelsel van de *kindertoelagen* moet aldus worden afgerond dat voor ieder gezin met meer dan een kind, ongeacht het inkomen van het gezinshoofd, een vast bedrag per kind wordt uitgekeerd.

Voor allen, die in loondienst zijn, acht de commissie invoering van *minimum-lonen* onontbeerlijk. Voor zelfstandigen zijn overheidsmaatregelen nodig ter bevordering van hun bekwaamheid om als ondernemers op te treden, hun productiekosten te verlagen en een redelijk prijspeil voor hun productie in de hand te werken. Wij zullen in een der eerstvolgende nummers op dit rapport uitvoeriger terugkomen.

STICHTING VAN DEN ARBEID

Reorganisatie Sociale Verzekering.

Van den Minister van Sociale Zaken werd bericht ontvangen, dat een kleine technische commissie, onder voorzitterschap van den Secretaris-Generaal van het Departement Mr. Dr. A. A. van Rhijn, met als leden Mej. Mr. G. J. Stemberg, hoofd van de afdeling Arbeidsverzekering en de heer J. C. Schröder, wiskundig adviseur van de Rijksverzekeringsbank, belast is met het coördineren van de werkzaamheden, verbonden aan de voorgenomen herziening der sociale verzekering. Aan de Stichtinf werd verzocht op een aantal vragen, welke betrekking hebben op de reorganisatie van de sociale verzekering in Nederland, in een schriftelijke nota te antwoorden. De verschillende vragen, die de Minister ter beantwoording voorlegt, zijn afgeleid uit 't rapport, dat een door de Nederlandse Regering te Londen ingestelde commissie, eveneens onder voorzitterschap van Mr. Dr. A. A. van Rhijn, heeft uitgebracht en waarin algemene richtlijnen voor de toekomstige ontwikkeling der sociale verzekering in Nederland werden vastgesteld. In bedoeld rapport werd in ruime mate aandacht besteed aan de denkbeelden van den Engelsen hoogleraar Sir William Beveridge, in verband waarmede thans onderzocht moet worden in hoeverre deze denkbeelden hier te lande navolging kunnen vinden.

Werkloosheidsverzekering

De Minister van Sociale Zaken heeft aan de Stichting van den Arbeid verzocht haar standpunt ten aanzien van de regeling ener wettelijke werkloosheidsverzorging kenbaar te willen maken, eventueel door een uitgewerkt voorstel daaromtrent in te dienen. Het Bestuur van de Stichting besloot een speciale commissie te belasten met het bestuderen van dit onderwerp.

Salarissen van Rijkspersoneel

Door den Minister van Binnenlandse Zaken werd aan de Stichting medegedeeld dat het Kabinet in beginsel besloot om in afwachting van het tot standkomen van een algehele herziening van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1934, op korten termijn de tot standkoming van een verdere salarisverbetering, met name voor het lager bezoldigd Rijkspersoneel, te bevorderen. Voor de voorbereiding van voorstellen daartoe zal een bijzondere commissie worden benoemd. Deze commissie zal tot taak hebben de Regering op korten termijn van advies te dienen omtrent de salarismaatregelen, welke in de huidige omstandigheden en met inachtneming van de benarde positie der Overheidsfinanciën naar haar oordeel het best zouden kunnen worden genomen.

Ook de Stichting van de Arbeid zal in deze commissie vertegenwoordigd worden.

Het vraagstuk van de Bedrijfsorganisatie

De Stichting van de Arbeid heeft het initiatief genomen tot het instellen van een commissie welke het vraagstuk van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in studie zal nemen. Het Bestuur van de Stichting heeft de verschillende Hoofdgroepen van de Organisatie-Woltersom uitgenodigd aan de arbeid van deze commissie deel te nemen. De hoofdgroepen hebben te kennen gegeven, dat zij bereid zijn tezamen met de Stichting het vraagstuk van de toekomstige sociale en economische organisatie van het bedrijfsleven in Nederland te bestuderen. De commissie neemt binnenkort met haar werkzaamheden een aanvang.

Voorbereiding Rijksconferentie

Van den Voorzitter van de commissie voorbereiding van de Rijksconferentie ontving de Stichting een schrijven, waarin wordt medegedeeld, dat de commissie het op prijs zal stellen, indien de Stichting haar opvatting met betrekking tot de structuur van het Koninkrijk aan de hand van bepaalde vraagpunten zou willen mededelen. Het Bestuur besloot aan dit vraagstuk haar aandacht te wijden en haar opvatting t.z.t. aan de genoemde commissie kenbaar te maken.

Werktijd semi-continu-bedrijven

De Minister van Sociale Zaken heeft aan de Stichting medegedeeld, dat hij in afwachting van de resultaten van het onderzoek, dat de Arbeidsinspectie in het semi-continu-bedrijf zal instellen, er in toestemt dat in meelfabrieken na Zaterdagmiddernacht geen arbeid meer wordt verricht, ook geen schoonmaakwerk. Dit betekent dus, dat de werktiid in deze fabrieken minder zal bedragen dan het Werktijdenbesluit voor fabrieken toelaat. Bij de bepaling van zijn standpunt in deze heeft de Minister er rekening mede gehouden, dat een kortere dan de 48-urige werkweek in verschillende van deze fabrieken reeds werd gevolgd.

De minister wijst er uitdrukkelijk op, dat er z.i. geen enkele gegronde reden is aan te voeren, waarom in de betrokken ondernemingen de ploegen, die niet continu werken ook korter zouden werken dan in het Werktijdenbesluit is aangegeven.

VERVALLEN-VERKLARING VAN

De Rentekaart

Volgens art. 55 van de Inv. wet kan de arbeider, die sedert 6 maanden niet voldoet aan de voorwaarden voor verzekeringsplicht, de verklaring afleggen, dat hij de verzekering als vervallen beschouwt. Blijkt de Raad van Arbeid dat hij, die de verklaring aflegde, daartoe gerechtigd was, dan wordt hem een bewijs uitgereikt dat de verzekering met ingang van de datum waarop de verklaring werd afgelegd, vervallen is.

In een aantal gevallen kan deze verklaring zelfs worden afgelegd, zonder dat men de termijn van 6 maanden behoeft in acht te nemen.

In de eerste jaren na de tot standkoming van deze bepalingen is daarvan een ruim gebruik of, als men het liever zó leest — een grof misbruik gemaakt.

Een meisje dat in het huwelijk trad, een jongeman die kloosterling werd, iemand die tijdelijk niet in betrekking was, legde de verklaring af — of nog beter gezegd — dwong de Raad van Arbeid die verklaring te aanvaarden.

Er was in die tijd veel antipathie tegen het zegelplakken; de werkgevers voelden voor de hele verzekering dikwijls niets en de Bond van Staatspensionnering voelde al evenmin iets voor de verzekering. Zo werd er van alle kanten geageerd tegen de rentekaart. Het gevolg was, dat vele onnozele mensen erin vlogen en hun rentekaart lieten vervallen.

Nu weet ik wel, dat wanneer hij of zij die de verklaring aflegde, naderhand weer verplicht verzekerd wordt, de vroegere verzekering herleeft, maar in alle gevallen waarin betrokkene inmiddels de leeftijd van 35 jaar heeft bereikt (art. 33), is de mogelijkheid alsnog in de verzekering opgenomen te worden, uitgesloten. Definitief! Dit heeft naderhand in duizenden gevallen rampen veroorzaakt, want naderhand ging de gehuwde vrouw werken, de kloosterling kwam terug, enz. enz. nadat zij 35 jaar oud waren geworden, maar de weg naar de rentekaart bleef onherroepelijk gesloten.

Ook niet alle Raden van Arbeid gaan vrij uit. In de eerste jaren stonden zij voor een geheel nieuwe taak en de wet was geheel op de hand van hen, die zo dwaas waren vervallen verklaring van hun verzekering te vragen; dus voldeden de Raden grifweg aan deze rechtmatig gedane verzoeken.

Later — vrij spoedig — doorzagen zij echter het onheil dat hierdoor in duizenden gevallen ontstond en begrepen zij, dat hiertegen iets moest worden gedaan. Zij vonden er iets op. Deze verzekeringen werden niet vervallen verklaard, maar hun kaarten werden afgesteld bij de zogenaamde „rusters" of „slapers". De verzekerden hoorden niets meer van hun verzekeringen, maar de verzekeringen bleven leven en konden direct weer in werking treden, wanneer verzekerden weer verzekeringsplichtig werden, ook al waren zij inmiddels ouder dan 35 jaar geworden.

Dit was inderdaad een verstandig beleid, hetwelk de Raden van Arbeid in dit opzicht voerden.

Maar helaas, niet alle Raden van Arbeid zijn zo verstandig geweest. Er waren een paar Raden van Arbeid die deze maatregel niet hebben toegepast, die trouw de wet hebben gevolgd en die zelfs deze vervallen verklaringen sterk hebben bevorderd. Dit is reeds lang achter de rug; met dit beleid is allerwege gebroken. Maar de bezwaren daarvan komen meestal eerst veel later aan het daglicht. Nu komen de gevolgen tegen van wat vele jaren geleden volkomen wettelijk, maar toch onjuist, is geschied.

Zou er aanleiding zijn om thans nog door een wettelijke maatregel het nadeel te herstellen, dat toenmaals door deze ongelukkige wetsbepalingen en de onjuiste reactie daarop vanwege het publiek, werd aangericht? Al konden maar zij die hun ouderdomsrente dientengevolge moeten of zullen moeten missen alsnog in het bezit daarvan worden gesteld op nader te bepalen voorwaarden.

Wel kunnen een aantal dezer verzekerden op 70-jarigen leeftijd voor een vrije ouderdomsrente in aanmerking komen, doch deze is zo gering, dat zij geen oplossing voor deze gevallen geeft.

Br. *A. B. M.*

LEVEN en STREVEN

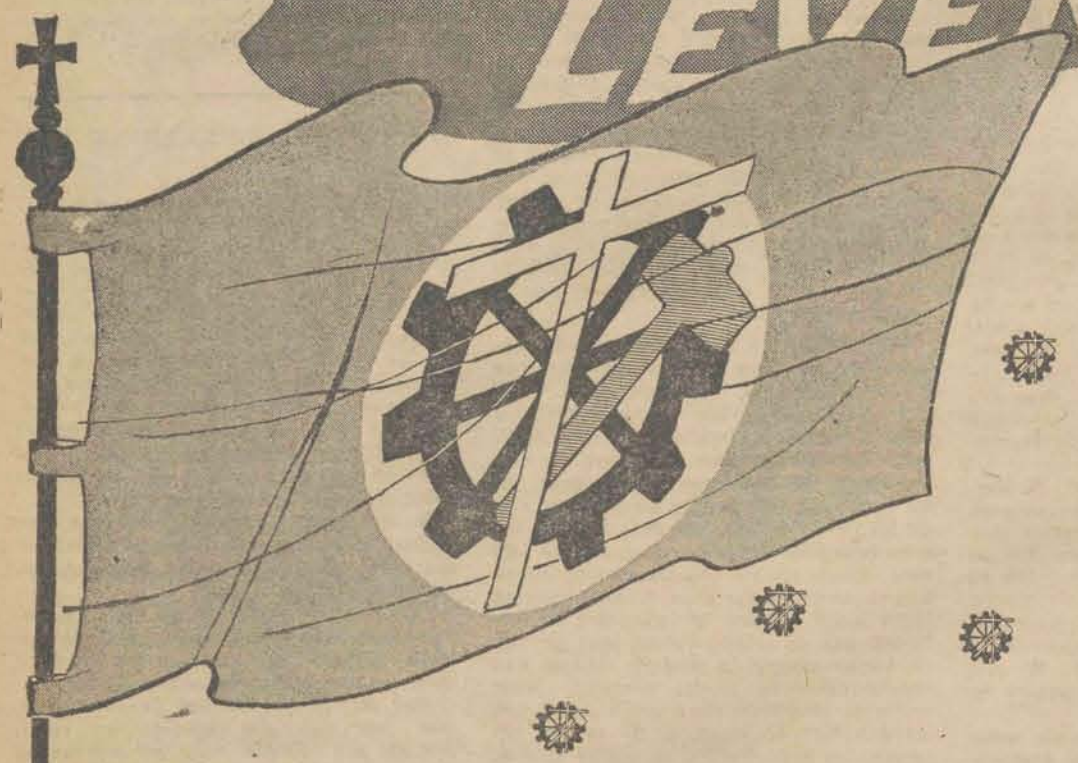

Openingsrede Verbondsvoorzitter

Het verraad

Onze Katholieke Arbeidersbeweging heeft, aldus de Verbondsvoorzitter in zijn uitvoerige en zeer belangrijke openingsrede, haar deel mede te dragen gekregen in de loden last, die ons volk sinds de bezetting te dragen heeft gehad. Kon zij zich aanvankelijk, zij het vaak moeilijk, aan haar taak wijden, allengs werd het duidelijk, dat de Duitse bezetter zwichten zou voor de aandrang van uit het toenmalige N.V.V. om aan het bestaan van de Katholieke Arbeidersbeweging een einde te maken. Dat geschiedde op 25 Juli 1941.

Wij allen waren voorbereid; wij zagen de gewapende bende aankomen.

Een laffe mens, een Judas leende zich ertoe, op last van en steunende op den oppermachtigen vijand onze Beweging te verraden en zelf, als beloning bezit te nemen van heel ons organisatie-apparaat en van al haar, in tal van jaren, met dubbeltjes bijeen gespaarde bezittingen.

Wat zich toen in de hoofden en harten van onze mannen heeft afgespeeld, is wel heel moeilijk weer te geven. Toch hebben de brutale inbrekers zich vergist: zij dachten mèt het roven van onze materiële goederen óók de zielen van ons katholieke arbeidende volk te kunnen stelen.

Dat zou niet gaan! Niets is onbeproefd gelaten; er is gepaaid en gedreigd, niets hielp.

Onze mannen en vrouwen waren katholiek, waren 50 jaar katholiek geschoold en gestaald in een wel doordachte, beginselvaste, goed geleide, over het gehele land verspreide katholieke organisatie. Elke poging om hen afvallig te maken, dat stond voor ons vast, m o e s t mislukken.

Met dat al: er is veel leed geleden. Doch hoe zwaar alles bij alles de druk ook was, hoe onoplosbaar soms de problemen ook schenen te zijn, en hoe dik de duisternis welke ons omringde vaak was, — uiteindelijk kwam immer weer het bovennatuurlijke vertrouwen ons sterken, — het vertrouwen n.l., dat uiteindelijk, hoe lang het ook kon duren, het recht moest en zou zegevieren. Dán gingen de harten omhoog, dán was er weer hoop, dán zag men weer de mogelijkheid om, indien de vrede en de veiligheid zouden zijn teruggekeerd, wederom te mogen helpen heropbouwen de geestelijk en materieel vergruisde wereld.

Darmede is tevens het verheven karakter en de dienstbaarheid onzer Beweging aangeduid.

Het werk tijdens de bezetting

De Beweging, hoewel formeel opgeheven, heeft in oorlogstijd niet stilgezeten. Zij heeft, alle oorlogsverschijnselen volgend, een reconstructie van onze organisatie voorbereid. Zij heeft de totstandkoming van

Drakenburg, waar onze Jan Heerends de scepter zwaait, herbergde de ruim 200 afgevaardigden die daar door zijn voortreffelijke zorgen even vruchtbare als prettige dagen hebben doorgebracht

een gereglementeerde samenwerking met de andere delen der Nederlandse Arbeidersbeweging bevorderd; zij heeft bevruchtend medegewerkt aan de tot-standkoming van de Stichting van den Arbeid.

Na die voor-arbeid kon, mocht, moest, de Beweging na de bevrijding aanstonds starten, eerst in het Zuiden van het land, nadien over geheel Nederland.

Spr. schetste hierna de enorme moeilijkheden die moesten worden overwonnen aanstonds na de start in het Zuiden en beschreef de ongunstige omstandigheden, waaronder zij op dit ogenblik, haar werk moest voortzetten. Maar dat alles ten spijt, heeft de Beweging haar tijd en taak begrepen en gegrepen en overduidelijk is nu wel het ongeschokte vertrouwen in haar leiding aan de dag getreden.

Het streven naar eenheid

Dat ons volk last zou ondervinden van een gelijkschakelend eenheidsstreven, behoeft, alles overwegende, niet te verwonderen. De eenheidsgedachte, geldende voor mensen en volken, is, op-zich-zelf beschouwd, een ideale gedachte. De verwezenlijking van die idee als gedachte eist ideale mensen.

Intussen moet de vraag worden gesteld: *Heeft de oorlog de mensen beter gemaakt? Heeft de oorlog fundamentele onderscheidingen in ons volk opgeruimd? Wie zal, nuchter oordelend, die vragen bevestigend beantwoorden? Doch dan is bedoeld eenheidsstreven, althans voor deze tijd, on-wezenlijk en on-waarachtig; dan is het toegeven aan zulk een eenheidsstreven funest voor land en volk. Ons berooide land, ons zwaar getroffen volk, hebben vooral nu behoefte aan krachtige, beproefde beginselen, aan bewust uit beginselen levende mensen, aan op beginselen steunende daden. Het waren de katholieke beginselen welke ons leidden in critieke tijden, het zijn diezelfde beginselen, welke ons leiden zullen bij ons werk, gericht op de komende tijd.*

Men doet het, als voorheen, voorkomen, dat het bij sociaal-economische organisaties uitsluitend gaat om materiele dingen, over lonen en prijzen, qver medezeggenschap en rechtspositie.

Afgescheiden ervan, dat het vraagstuk van de medezeggenschap de grenzen van het materiele vèr overschrijdt, dient men te verstaan, dat óók bij „lonen en prijzen" de moraal, het beginsel, de geestelijke instelling van den mens dikwijls van beslissende betekenis is, zoals gebeurtenissen in ons land op kleine, in het buitenland op grote schaal, maar al te duidelijk bewijzen. Beginselloze opportunisten offeren, als zij het in hun kraam passend achten, het algemeen belang op aan, dikwijls slechts vermeend, groeps- of eigenbelang.

De waarde van confessionele organisatie

Bovendien, en dat wordt vaak uit het oog verloren, de katholiek, die zich bij de Katholieke Werkgevers-, Middenstanders-, Boeren- of Arbeidersbeweging aansluit, sluit zich niet uitsluitend aan ter verdediging van zijn materiële belangen — niet uitsluitend — hij wil zijn materiële belangen-behartiging veilig gesteld zien, doch hij weet, dat de wereld beroerd wordt door grotere, gewichtiger vraagstukken als daar zijn: de verhouding van individu en gemeenschap, persoonlijkheidswaarde en menselijke vrijheid, met een daaraan beantwoordende redelijke gebondenheid, zedelijkheid, voorzover zij bij uitstek het gemeenschapsleven raakt, in huwelijksleven en openbare levenshouding, geboorte-beperking en rasverbetreing, de hoge waarden van het gezinsleven, verhouding van economie en natuurlijke moraal, recht en zedelijkheid, gezonde of decadente cultuur, waarachtig christendom als grondslag van een gezond volksleven, en daarmede over de verhouding van staat en godsdienst.

Over al deze principiële vraagstukken heeft het katholicisme zijn eigen vaste en onwankelbare normen, onderscheiden van die, welke de levensbeschouwing van andere groepen meebrengen.

Onze katholieke arbeiders hebben voor de behartiging van al de gewichtige belangen, die de gehele katholieke arbeidersstand omvatten: de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging: die organisatie laat zich, zonder gewichtige belangen te schaden, niet splitsen, zij vormt één groot geheel! haar drijvende en blijvende kracht zit mede in haar universele eenheid.

De betekenis van onze Beweging voor land en volk ligt derhalve niet in de laatste plaats in haar confessioneel, in haar principieel karakter.

Het is in 's lands belang van enige betekenis op te merken dat oragnisaties, welke vóór de oorlog een, zij het socialistisch beginsel, als grondslag van haar werk aanvaardden, thans, toegevende aan de waan van de dag, dan wel uit angst wijkende voor momentele moeilijkheden, naar het schijnt tot opportunisme haar toevlucht nemen in de o.i. ongerijmde hoop zowel met communisten als met andere extremisten in één organisatie blijvend tot een accoord te kunnen komen en vruchtbaar te kunnen werken.

Aan op zichzelf niets zeggende „algemene", „neutrale" of „eenheidsorganisaties" heeft ons volk allerminst behoefte en men kan slechts hopen, dat men tijdig tot beter inzicht komt.

De keus is gemaakt!

Tot goed begrip en opdat ook hardhorenden het goed zullen verstaan, verklaren wij, na de zo juist gegeven motivering nog eens klaar en overluid: ons katholieke arbeidende volk heeft in volle vrijheid, uit diepe overtuiging gekozen voor de confessionele, de Katholieke Arbeidersbeweging: 93 pct van het vooroorlogse ledental, zoals het was bij de opheffing, is wederom bereikt, het oude ledental zal waarschijnlijk spoedig belangrijk worden overtroffen.

Bereid tot samenwerking

Wij waren, wij zijn, wij blijven, bereid tot federatieve samenwerking met de andere delen van de Nederlandse bonafide arbeidersbeweging, onder conditie, dat men zulk redelijk mogelijk maakt.

De Verbondsvoorzitter sprak dan vervolgens over de voorwaarden voor deze samenwerking en stelde daarbij de erkenning van elkaars zelfstandigheid en beginselen voorop. Wij nemen er geen genoegen mee met alleen maar geduld te worden.

Het is overigens voor elk onbevooroordeeld deskundig beoordelaar, alleen reeds aan de hand van feiten in oorlogstijd, niet moeilijk vast te stellen, welke organisaties, met een beroep op het algemeen belang,

WIE ER WAREN

Tot de aanwezigen behoorden o.m. Mgr. dr. J. de Jong, Aartsbisschop van Utrecht, op de derde dag verscheen ook prof. mr. C. P. M. Romme, die daardoor opnieuw van zijn overigens bekende sympathie voor de Beweging blijk gaf.

Voorts waren naast Cools van het Algem. Christel. Vakverbond v. België aanwezig, Mr. J. Slotemaker namens de Stichting van den Arbeid, Jkvr. van Nispen tot Sevenaer namens de Federatie v. R. K. Vrouwenbonden, Dr. L. G. Kortenhorst en L. Smulders namens de Katholieke Werkgevers, Dr. Frans Tellegen, landelijk leider van de Katholieke Actie, de oude D.B.-leden Henri Hermans en Kees Kuiper en vele andere oud-gedienden, vertegenwoordigers van de andere Katholieke Standsorganisaties, terwijl de Minister van Sociale Zaken onverwacht verhinderd was en een telegram had gezonden.

En vanzelfsprekend waren er ook Mgr. J. G. v. Schaik, Mr. J. v. Maarseveen en Prof. v. d. Brink, resp. de geestelijke, juridische en economische raadsman van de Beweging en Mag. Dr. S. Stokman O.F.M., de directeur onzer Ontwikkelingscentrale.

Ja inderdaad, er bestond voor deze Verbondsvergadering een grote belangstelling, die zij en om de te behandelen stof, en om haar historisch karakter en ook en vooral om haar verloop ten volle verdiende.

HISTORISCH Ver

Maandag 19 November

HET was te voorzien dat er voor Verbondsvergadering na de bevr deze historische zitting, grote be zou bestaan. Ruim tweehonderd afgevaa alle delen van het land hadden de reis no meenschapsoord Drakenburg bij Hilvers nomen en gedurende drie volle dagen zij opbouwende, hoogstaande en van const werkelijkheidszin getuigende discussie besl men, die èn voor de beweging zelf, èn voor landse Volksgemeenschap in haar gehee strekkende betekenis zullen blijken te zijn.

Het is ons niet mogelijk om in dit numm loop van deze drie vruchtbare dagen sa weer te geven, wij zullen daarom ons v twee nummers verdelen. Dan hebben wij tr beter de gelegenheid om op de belangrij

BIJ zijn komt in de voormiddig op de eerste dag der Verbondsvergadering, hartelijk toegejuicht door ruim 200 afgevaardigden, sprak de Aartsbischop, Mgr. dr. J. de Jong de aanwezigen als volgt toe:

„Het verheugt mij ten zeerste na de bevrijding weer in de gelegenheid te zijn, het woord tot u te richten: tot de leiders der Katholieke Arbeidersbeweging en door u tot alle katholieke arbeiders. Dan moet ik op de eerste plaats — en ik weet zeker ook in naam van de andere bisschoppen — mijn oprechte en hartelijke dank betuigen voor uw moedige en echt katholieke houding tijdens de bezetting. Ik meen gerust te kunnen zeggen, dat het m a s s a l e, gemeenschappelijke, tegen den overweldiger zich het eerst heeft geopenbaard bij de katholieke arbeiders, en dat dit van grote invloed is geweest op ons gehele volk.

Uw verzet berustte aanvankelijk vooral op godsdienstige motieven: trouw aan het katholieke geloof, dat bedreigd werd door het nationaal-socialisme, waarvan het dreigende gevaar door de bisschoppen werd gesignaleerd.

Toen de leiders onder bedreiging met zware sancties gedwongen werden, zich aan te sluiten bij een nationaal-socialistische organisatie, het N.A.F., hebben zij onvervaard geweigerd. En de katholieke arbeiders stonden bijna allen als één man achter hen. Het verzet is gebleven en dit geeft vertrouwen in de toekomst. Ook nu dreigen grote gevaren van de zijde van onchristelijke en ten slotte ook onvaderlandse stromingen. Blijft trouw aan uw rooms ge-

loof. D
ons va
Na d
weer v
wijden
dat gij
vijftigj
organis
broken
een be

D

sedert
de orga
aangep
beid za
statute
Het
vertrou
verlede
ding, o
vaste
belang
maatsc
ders, b
blijft t
leiders.
Er h
rin. G
als gij
u door
gepast.
het zal
schapp

IEN der BEWEGING

zoals het
bereikt,
spoedig

werking

ereid tot
e andere
de arbei-
dat men

dan ver-
oor deze
e erken-
n begin-
genoegen
worden.
vooroor-
en reeds
tijd, niet
anisaties,
belang,

recht van bestaan hebben en welke niet; het zou niet moeilijk vallen aan te tonen waarmede het algemeen belang méér gediend is; hetzij met organisaties wier deel en wezen voor een elk een open boek is, dan wel met anderen, die zich in „zinloze" algemeenheid hullen en wier grootste sterkte en zwakte tevens is: de degradatie tot een zielloze centen-automaat.

Stichting van de Arbeid

Het is onze overtuiging 's lands belang en het belang van ons volk te hebben gediend, door ten volle mede te werken aan de tot standkoming aan de Stichting van de Arbeid; zij is de vrucht van vele jaren vóór-arbeid en gezamenlijk gedragen leed; zij is, kán althans zijn het sociale orgaan bij uitnemendheid. Heeft zij nog slechts een privaatrechtelijk karakter, het behoeft niet te lang te duren om dat karakter publiekrechtelijk te maken. De Stichting van de Arbeid met haar zeer actief bureau heeft haar bestaansrecht reeds daadwerkelijk bewezen, zij is voor Overheid en volk reeds geworden een kwalijk misbaar orgaan. De Stichting van de Arbeid is e e n s o c i a a l o r g a a n; niets belet, om, indien de plannen om te komen tot een sociaal-economische publiekrechtelijke bedrijfsordening werkelijkheid worden, indien haar werk wordt uitgebouwd en vervolmaakt, haar in die nieuwe ordening desgewenst een plaats te verzekeren. De Stichting van de Arbeid is, naar onze overtuiging, h e t orgaan van deze en de komende tijden.

Belangrijke punten

De Verbondsvoorzitter wees vervolgens terecht naar de agenda, die duidelijk aantoont hoezeer de beweging zich haar in betekenis sterk toegenomen taak op cultureel gebied bewust is.

De materiële positie van ons volk houdt ons dagelijks bezig; het loon- en prijsvraagstuk heeft aller aandacht. Ten deze heeft de Stichting van de Arbeid en hebben ook wij, als beweging, reeds zeer goed werk gedaan en wij mogen ons gelukkig prijzen, dat de Stichting haar en naar gebleken is, ook anderen hun voordelen hebben kunnen doen met de adviezen door onzen uitermate deskundigen economischen adviseur, prof. dr. van den Brink uitgebracht.

Er mag waarschijnlijk op worden gerekend, dat zowel de Regering als het College van Rijksbemiddelaars met de voorstellen van de Stichting óók betrekking hebbende op een voorschot-spaar-systeem tot aankoop van textiel en andere goederen, rekening zullen houden.

Uit het door de beweging opgestelde Urgentie program blijkt, dat zij een afdoende ouderdomsverzorging, bijzonder urgent verklaart en dat de voor-oorlogse steunregeling en werkverschaffing naar haar oordeel definitief tot het verleden moeten behoren.

Het vormingswerk in de beweging

Het voorstel tot stichting van een sociaal economisch vormings-instituut, tot opleiding van jonge, voor de toekomst berekende leiders der beweging, getuigt van het streven om de beweging jong en fris en voor haar tijd berekend te houden.

Naarmate de bedrijfsdemocratie, de bedrijfssolidariteit voortgang maakt, dus ook aan de arbeiders in bedrijf en onderneming medezeggenschap wordt toegekend, naar die mate neemt ook de verantwoordelijkheid van den arbeider persoonlijk toe. Kon staking in het verleden onder de toen geldende verhoudingen, als een recht en een plicht worden beschouwd in de gewenste publiekrechtelijke sociaal-economische ordening, waarbij de rechten zijn gewaarborgd en de plichten zijn omschreven, past geen geweld. Het is de taak van onze beweging met alle passende middelen te bevorderen, dat onze arbeiders stuk voor stuk berekend zijn voor henzelf en voor de gemeenschap zo uiterst verantwoordelijke werk.

Ook op politiek gebied moeten zij zich verder bekwamen, ook op politiek gebied moeten zij „hun man staan", ook op politiek gebied moeten zij, volwaardige en waardevolle Nederlanders als zij zijn, hun plaatsen weten in te nemen. Zo bezien mag ook de Katholieke Arbeidersbeweging het politieke gebeuren niet buiten haar gezichtsveld sluiten; dat zàl zij ook niet doen.

Nadat de Verbondsvoorzitter nog even had stilgestaan bij de nieuwe taak van de beweging speciaal in betrekking tot het gezin, nadat hij dank had gebracht aan de ondervonden steun van de Belgische en Zwitserse zusterorganisaties besloot hij zijn meermalen luid toegejuichte rede met dank te brengen aan God, dat wij er als beweging weer mogen zijn en met de wens, dat haar arbeid Hem ten ere, Kerk, Volk en arbeiders ten zegen zal strekken.

Een langdurig applaus onderstreepte daarop de instemming der gehele vergadering.

Prof. J. v. d. Brink behandelde de economische kant van het annexatieprobleem

A. Boersma, de nieuw gekozen Verbondsbestuurder

ISCHE Verbondsvergadering

Dinsdag 20

Woensdag 21 November

en dat er voor deze eerste
ering na de bevrijding, voor
zitting, grote belangstelling
onderd afgevaardigden uit
adden de reis naar het Ge-
burg bij Hilversum onder-
volle dagen zijn er, in een
de en van constructieve en
de discussie besluiten geno-
ging zelf, èn voor de Neder-
in haar geheel van vèr-
n blijken te zijn.
om in dit nummer het ver-
tbare dagen samenvattend
n daarom ons verslag over
an hebben wij trouwens ook
op de belangrijke woorden

die gesproken, op de niet minder belangrijke besluiten die genomen zijn, het volle licht te laten vallen.

Wij willen voor ditmaal volstaan met de belangrijkste passages uit de openingsrede van den Verbondsvoorzitter samen te vatten, en met een kort resumé te geven van de discussies, naar aanleiding van de gedane mededelingen, terwijl men de toespraak van den Aartsbisschop hier eveneens vermeld vindt.

De tweede dag was geheel gewijd aan de vaststelling der nieuwe statuten; dat was voor de leiding, zowel als voor de gehele vergadering de zwaarste dag, die echter in de avond met het mooiste succes bekroond werd wat men zich denken kan: namelijk met de algemene aanvaarding van de nieuwe grondwet der beweging, waarop wij in het volgend nummer uitvoeriger hopen terug te komen.

De Aartsbisschop aan 't woord

niddig op
bondsver-
egejuicht
ardigden,
Mgr. dr.
t toe:

na de be-
e zijn, het
eiders der
n door u
n moet ik
zeker ook
en — mijn
betuigen
lieke hou-
en gerust
a le, ge-
den over-
openbaard
at dit van
ns gehele

ijk vooral
w aan het
werd door
het dreig-
n werd ge-

iging met
den, zich
al-socialis-
hebben zij
katholieke
é én man
ren en dit
t. Ook nu
de van on-
derlandse
rooms ge-

loof. Dat is de grootste hulp, die gij aan ons vaderland kunt bewijzen.

Na de nederlaag der Duitsers, nu wij weer vrij zijn, kunt gij u met volle kracht wijden aan de opbouw, en ik ben overtuigd, dat gij dit ook met kracht zult doen. De vijftigjarige scholing en opvoeding in uw organisatie, alleen door de oorlog onderbroken, heeft rijke vrucht gedragen. Het is een belangrijk werk, waaraan de leiders sedert enige maanden hun krachten wijden: de organisatie van de katholieke arbeiders, aangepast aan de nieuwe tijden. Deze arbeid zal zijn bekroning vinden in de nieuwe statuten.

Het Hoogw. Episcopaat heeft het volste vertrouwen in uw beleid, zoals dit in het verleden het geval was. En op uw toewijding, om uw mannen te vormen tot rotsvaste katholieken, wat van het grootste belang is voor u zelf en voor de gehele maatschappij. Nogmaals, katholieke arbeiders, blijft trouw aan ons katholiek geloof, blijft trouw aan uw organisatie en uw leiders.

Er heerst een grote geestelijke verwarrin. G ij kent de weg, die gij moet gaan, als gij de richtlijnen volgt van de Kerk, die u door uw leiders worden verklaard en toegepast. Dan zijt gij op de veilige weg, en het zal een zegen zijn, ook voor de maatschappij, als gij die blijft volgen. Het christendom is immers ook de zuurdesem van de maatschappij.

Daarom eindig ik met de bede, dat God u moge verlichten bij de samenstelling der nieuwe statuten, en dat God de arbeiders de kracht moge geven, door de toepassing der statuten de christelijke maatschappij te helpen opbouwen. Dit alleen kan de wereld voor de ondergang behoeden."

Dankwoord van den Verbondsvoorzitter

Verbondsvoorzitter De Bruijn wees er in zijn antwoord zeer terecht op dat de onverbreekbare band tussen de katholieken en hun Bisschoppen in oorlogs- en bezettingstijd verstevigd is. In de meest critieke en zorgelijke ogenblikken tijdens de bezetting, als wij stonden, aldus De Bruijn, voor gewichtige beslissingen, waart Gij de wereldwijze Vader met wien wij praten konden, die ons begreep en onze moeilijkheden doorschouwde.

Spr. herinnerde aan de directe en openlijke aanslag op de Beweging, aan de houding van leiding en leden in die dagen en aan de morele en financiële steun van het Hoogwaardig Episcopaat, waardoor het verzet georganiseerd en in stand gehouden kon worden, waardoor ook de Beweging — ondergronds — kon blijven voortwerken in de richting ener maatschappelijke reconstructie.

Als Nederlanders, als katholieken en als arbeiders danken wij het Hoogwaardig Episcopaat uit de grond van ons hart en die dankbaarheid, aldus besloot de Verbondsvoorzitter, zal zich ook verder manifesteren in een verknochtheid aan onze Kerkelijke Overheid.

Bij zijn aankomst werden Mgr. door het dochtertje van den gastheer, Jan Beerends, bloemen aangeboden

Rondom de discussies

Na de openingsrede volgden er enkele mededelingen en daarna was er — de traditie getrouw — volop gelegenheid om critiek uit te oefenen op het gevoerde beleid en vragen te stellen of opmerkingen te maken.

Critiek op het gevoerde beleid van het Verbondsbestuur was er niet en dat was te verwachten, omdat dit in bezettingstijd en daarna gevoerde beleid alleen maar grote waardering — ook van den objectieven beoordelaar — kan ondervinden, een waardering die dan ook door de verschillende sprekers niet onder stoelen of banken werd gestoken.

F. Spit (Overheidspersoneel) herinnerde aan de periode van de vorige wereldoorlog, toen er na de sociale vooruitgang weer reactie kwam en meende deze ook nu weer te bespeuren. Hij waarschuwde voorts tegen het streven om in dit verband vooral de leiding uitsluitend aan intellectuelen toe te vertrouwen. De tijd dat er voor en over, maar zonder de arbeiders wordt beslist, is lang voorbij. Voorts informeerde hij naar concrete plannen met betrekking tot de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

Steinmetz (Haarl. Volksbond) formuleerde enkele wensen met betrekking tot de „Volkskrant", drong aan op bespoediging van verdere regeling inzake de stabilisatie van lonen en prijzen en bepleitte 'n actieve deelname van de arbeiders aan het politieke leven.

v. d. Brink (Metaalbewerkers) hield een pleidooi voor een tweede verhoging uit het Kinderbijslagfonds met het oog op de benarde positie van de kinderrijke gezinnen, hekelde het door het N.V.V. gehouden looncongres, waarop — uit propagandistische overwegingen — de indruk gevestigd werd alsof het daar behandelde loonrapport het werk van het N.V.V. was, terwijl de gegevens voor dit gedegen en uitstekend gedocumenteerde rapport afkomstig waren van den ec. adviseur van ons Verbond, Prof. v. d. Brink, welk rapport door de Stichting van de Arbeid is uitgegeven. Spr. kon over de samenwerking met het N.V.V. in de Bedrijfsunie niet enthousiast zijn en informeerde naar de gang van zaken in de Raad van Vakcentralen en met betrekking tot de liquidatie van het N.A.F., waar nog steeds geen schot in zit.

De Groot (Houtbewerkers) sloot zich daarbij aan en memoreerde, dat een in beginsel tussen werkgevers en werknemers vastgestelde collectieve arbeidsovereenkomst, door de Stichting zonder nader overleg, met een afwijzend advies naar het college van Rijksbemiddelaars was gezonden, hetgeen spr. niet de juiste methode vond. Voorts bepleitte De Groot verhoging van de uitkeringen van de Rijksverzekeringsbank aan invalide of gedeeltelijk valide arbeiders, welke uitkeringen nu nog op de oude lonen gebaseerd zijn.

Tenslotte klaagde Cornelissen (H.K.W.) over de bureaucratie der Rijksbureaux, tengevolge waarvan de distributie ook van de weinige voorraden in ons land aanwezig, stagneert.

* * *

De Verbondsvoorzitter maakte in zijn antwoord nog enkele markante opmerkingen. Hij onderschreef volkomen de critiek op het N.V.V., waar het gold de wijze van samenwerking, zoals deze in de Raad van Vakcentralen, Bedrijfsunie enz. gereglementeerd is.

Hij wees daarbij echter op de grote, interne moeilijkheden bij het N.V.V., dat de last van zijn houding tijdens de bezetting met zich meesleept, toen het overgrote deel der leiders na de komst van Woudenberg, aanbleef, waarvan er nadien verschillenden optraden als liquidateurs van onze en de christelijke bonden. Ook met de Eenheidsvakbeweging heeft het N.V.V. grote moeilijkheden, nu er van zijn vroegere leden en leiders tot eerstgenoemde beweging zijn toegetreden.

Indien het N.V.V., aldus De Bruijn, uit een socialistisch beginsel levend, nu, in de omstandigheden van het ogenblik, aanleiding vindt om dat beginsel over boord te werpen, dan is het te begrijpen dat vele arbeiders dan de zijde van de E.V.B. kiezen, die geen verleden achter zich heeft.

Nu tracht men zijn positie houdbaar te maken met de bewering dat men bij de samenwerking zich voorbehouden heeft alle arbeiders te organiseren, anderzijds door toe te geven aan de stroming in de E.V.B. Vreemd is echter, dat de S.D.A.P. de samenwerking met de communisten weigert, terwijl het N.V.V. geen bezwaren maakt internationaal met die groep samen te werken.

De samenwerking met de andere vakcentralen, waaronder het N.V.V., kan een groot goed zijn, maar dan moet men deze ook mogelijk maken, erkenning van onze beginselen en zelfstandigheid staat daarbij voorop.

Beslist afwijzend echter stond De Bruijn op samenwerking in de Bedrijfsunie met die lieden, die zich onder Woudenberg geleend hebben tot de liquidatie van de bonafide vakbonden en de vergadering was het daarmee roerend eens.

Evenals wij het recht op eigen organisatie opeisen, evenzo erkennen wij het recht van een neutrale vakbeweging. En of de Eenheidsvakbeweging als een bonafide vakbeweging moet worden beschouwd hangt van haar optreden af. Zolang deze de regels van het spel overtreedt, zich niet aan het gegeven woord houdt, zich niet neerlegt bij de verhoudingen, die in de na-oorlogsen tijd rechtvaardig zijn, zolang blijven de deuren van Regering, Raad van Vakcentralen en Stichting van de Arbeid voor haar gesloten.

Het moet overigens nog blijken of het N.V.V. bij een eventuele fusie, niet het paard van Troje binnenhaalt!

* * *

In verband met een vraag over Eenheidsvakbeweging en fabriekskernen merkte de Verbondsvoorzitter op, dat wij rekening moeten houden met de vraag, welke plaats de ondernemingsraden in de komende ordening gaan innemen. De vroegere fabriekskernen werden veelal als instrument tegen de vakbeweging gebruikt, later is dat afgezwakt en kwamen er vertegenwoordigers van de vakorganisatie in. De positie van de ondernemingsraad is intussen nog niet geregeld, in de medezeggenschap der arbeiders past zij ongetwijfeld.

Hetgeen er in dit opzicht reeds in de mijnindustrie bestaat is van grote betekenis, daar hebben de ondernemingsraden het recht een directeur voor schorsing voor te dragen, hetgeen zeker te verdedigen is.

Het bezetten van posten in het sociale en politieke leven is zeker geen monopolie voor gegradueerden. Tegen een zodanig streven zouden wij ongetwijfeld stelling nemen.

Toegezegd werd dat achter de liquidatie van het N.A.F. de nodige spoed zal worden gezet. Spr. onderschreef ten volle de critiek op het gehouden looncongres van het N.V.V., het bewuste rapport is uit propagandistische overwegingen op dat congres gebruikt, doch de groei van onze Beweging zal men daardoor niet kunnen tegenhouden! De Stichting van de Arbeid heeft in een nota aan de Regering opnieuw op de noodtoestand van de kinderrijke gezinnen gewezen en aangedrongen op subsidies van Overheidswege, door middel van waardebonnen, waarop men bepaalde levensbenodigdheden gratis kan betrekken.

Omtrent het probleem der loon- en prijsstabilisatie deelde De Bruijn voorts nog mede, dat de Stichting van de Arbeid Regering en Rijksbemiddelaars heeft geadviseerd een loonsverhoging van 35 procent door te voeren om zo te komen aan het sociale minimum.

Vermoedelijk tengevolge van tijdsgebrek is de procedure door de Stichting gevolgd bij het door De Groot bedoelde ontwerp ener collectieve arbeidsovereenkomst niet de juiste geweest. De uitkeringen aan rentetrekkers op basis van de vroegere lonen maakt momenteel eveneens in de Stichting een onderwerp van bespreking uit. Aan de geuite verlangens met betrekking tot de „Volkskrant" zal worden voldaan.

Ten aanzien van de plannen met betrekking tot de komende bedrijfsorganisatie merkte de Verbondsvoorzitter nog op, dat er voor wat de sociale kant betreft in de Stichting geen verschil van mening is voor wat betreft de medezeggenschap van de arbeiders, zodat in de desbetreffende organen 'n paritaire samenstelling van werkgevers en werknemers gewaarborgd zal zijn. De medezeggenschap in economisch opzicht is in beginsel erkend en in de gevormde studiecommissie, met vertegenwoordigers van onze Beweging, zijn ook deze plannen thans in studie, om zo te komen tot de voorbereiding van een wetsontwerp inzake de bedrijfsorganisatie, die een sociale en een economische afdeling kent. In elk geval staan wij voor belangrijk constructief werk in bedrijfsorganisatorisch opzicht.

Ten slotte kwam nog de verhouding Ned. Volksbeweging—Katholieke Arbeidersbeweging ter sprake. Aangezien eerstgenoemde Beweging zich op een desbetreffend verzoek, nog steeds niet definitief voor of tegen de confessionele vakbeweging heeft uitgesproken, dient het gevraagde antwoord nog te worden afgewacht, alvorens een standpunt onzerzijds tegenover de Ned. Volksbeweging kan worden ingenomen.

* * *

Intussen had Mgr. J. G. v. Schaik in een treffende toespraak, welke in een sobere, doch zeer passende muzikale omlijsting was gevat de gevallenen herdacht, op welke herdenking wij in ons volgend nummer nog even zullen terug komen.

Tijdens de discussies was ook Cools van het Belgische Christen Werkersverbond ter vergadering verschenen. Bij zijn binnenkomen begroetten de aanwezigen hem met een hartelijk applaus. Wij stellen ons voor in het volgend nummer zowel over het verloop van de beide andere dagen als ook over nog enkele andere momenten op de eerste dag de lezers nog uitvoerig het een en ander te vertellen.

Demonstratie te UTRECHT

In een massale opkomst hebben de Utrechtse katholieke hoofd- en handarbeiders een grote, demonstratieve bijeenkomst gehouden. De grote Tivoli-zaal bood geen zitplaatsen genoeg. Velen namen met een staanplaats kennis van wat de Beweging, hùn Beweging, na 5 jaar tot onmacht gedoemd te zijn geweest, hen, nù het land weer vrij is voor 't vrije woord, te zeggen had.

Na het „Wilhelmus", door de Nieuwe Harmonie „St. Caecilia" begeleid, sprak voorzitter Bekker over hetgeen tussen 10 Mei 1940 en 5 Mei 1945 is gebeurd. Zijn welkom gold bijzonder Mgr. D. Huurdeman, vicaris-generaal van het Aartsbisdom, Mgr. J. G. van Schaik, adviseur van het Verbond en deken A. Wiegerink van de stad Utrecht.

Verheugend was de mededeling, dat de Beweging — plaatselijk — in Juli 1941 ten onder gegaan met 4600 leden, thans de 5000 ruim heeft overschreden.

„Langs nieuwe banen"

Verbondsvoorzitter De Bruijn, die daarna de „nieuwe banen" besprak waarlangs de leiding in de toekomst gaan wil, wees eerst op het karakter van deze demonstratieve bijeenkomst. Het eerste grote appèl van de katholiek-georganiseerde arbeiders van Utrecht.

Hij zette dan in den brede uiteen welke houding de Beweging zal aannemen t.a.v. een hele reeks vragen, waarmee de katholieke arbeiders zich zullen moeten bezig houden. Waarvóór en waaròm 't nodig is nieuwe banen te betreden.

De reconstructie van de Nederlandse volkshuihouding is — zo betoogde de Verbondsvoorzitter — zeer moeilijk in betrekkelijk korte tijd tot stand te brengen zònder de Katholieke Arbeidersbeweging. Wij steunen op de kracht van de beginselen. Rechtvaardigheid en naastenliefde leiden de Beweging.

De Bruijn gaf breedvoerig verantwoording van hetgeen de centrale leiders in de oorlog hebben gedaan en voorbereid. Hij sprak over de Stichting van de Arbeid, de Raad van Vakcentrales, de Raden van Overleg, Bedrijfsunies, welke er gekomen zijn en beklemtoonde dan: We willen erkend, niet gedùld worden. We laten ons niet beïnvloeden door de Eenheidsvakbeweging. Ons volk is dáárvoor te principieel geschoold. Verheugend noemde de Verbondsvoorzitter het, dat zoveel jongere mensen zich voor het lidmaatschap aanmelden. Het ledental zal waarschijnlijk om het nieuwe jaar het oude peil van vóór de oorlog hebben bereikt.

Een geschikter ogenblik voor het zingen van het Strijdlied was na de toespraak van De Bruijn niet denkbaar.

Dankbaarheid en trouw

Nadat Mgr. D. Huurdeman, vicaris-generaal van het Aartsbisdom, de vergadering had toegesproken, namens het hoogste kerkelijk gezag uiting had gegeven aan dankbaarheid en trouw óók voor de toekomst had gevraagd, hield pastoor S. van Nuenen O.E.S.A., der St. Augustinusparochie te Utrecht, een diepzinnig, enthousiast en vurig betoog over: „den principiëlen mens".

Een nieuwe wereld

De alles-beheerschende gedachte is: een nieuwe wereld. Maar die nieuwe wereld is er, al 19 eeuwen lang.

Het Christendom is een wereld-vernieuwing: een nieuwe schepping uit God's almachtige en al-goede hart. Allen hebben we een plaats in God's Rijk: de nieuwe wereld van Christus. Offervaardige en eerlijke mensen moeten we zijn met zin voor gemeenschap. Onze kinderen zullen straks arbeiden en stormlopen voor die nieuwe wereld. Naarmate gij u-zelf geeft in de gemeenschap in Jesus Christus, naar die mate zijt ge gelukkig. Ontruk u er aan om materieel te denken. Vreugde is niet los te maken van offer in onze gang naar Vader in de hemel. Wij zijn uitverkoren om een nieuwe wereld uit te bouwen tot God's glorie en tot geluk van steeds meer mensen. Uw wachtwoord — aldus pastoor Van Nuenen — zij: voor God en Vaderland.

Ouderen vóórop! Jongeren stormt mee, met je trom, je trompet en je vlag. Je geven uit liefde tot God en iederen evennaaste. In Nederland voor iederen mens een menswaardig fatsoenlijk bestaan: materieel en geestelijk. Bouwt samen in gebed, in liefde tot God en den evennaaste: voor God en voor Vaderland.

De massale bijeenkomst, opgeluisterd met muziek, solo- en mannenzang, werd besloten met een indrukwekkend „Aan U, o Koning der Eeuwen."

Utrecht's inzet aan de opbouw der Beweging was geslaagd!

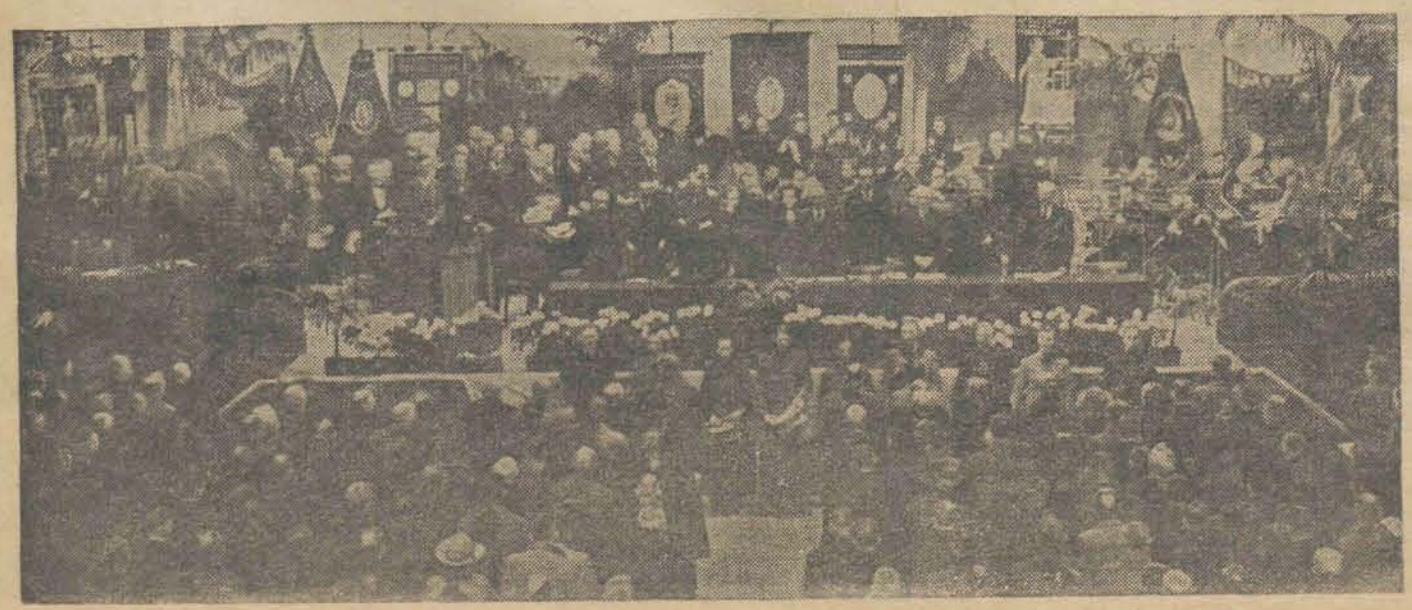

EEN KIJKJE IN DE TJOKVOLLE TIVOLIZAAL

Voor de Vrouw en het Gezin

SINTERKLAASSTEMMING

Dat Sinterklaas van 't jaar veel gemakkelijker dan de laatste tijden de grenzen kon passeren, is wel heel goed merkbaar! Gelooft U ook niet moeders, bij is er dit jaar zo vroeg bij en al zo hevig heeft de jeugd de stemming te pakken! En hoe kan 't ook anders?

Met veel meer spanning dan anders zien de kinderen immers dit jaar de grote feestdag tegemoet en werkelijk met succes zal dit maal alweer aan veel verlangens voldaan kunnen worden.

Verlangens, die zo uit de grond van 't hartje komen als 't natte neusje tegen 't raam gedrukt wordt terwijl de grote kijkers geheel in beslag genomen zijn door 't vele moois, dat nu nog onbereikbaar achter de winkelruiten ligt uitgestald.

In veel streken van ons land zal het voor Sinterklaas en zwarte Piet nog heel erg moeilijk zijn om alle verlanglijstjes af te werken, maar ze koesteren toch een gegronde hoop dat in de gelukkiger gebieden voor de minder bedeelden wat te missen valt.

Wat is niet de speelgoed-actie een aardig idee en zo leert de jeugd de jeugd in de verwoeste gebieden te helpen Wat een opvoedende waarde!

Moeders, maakt U 't Uw kleintjes ook mogelijk iets voor een ander op zij te leggen? 'n Stukie speelgoed, 'n potlood, 'n snoepje.... Als we ze er even bij helpen, leren ze het zo aardig van jongsafaan en mededeelzaamheid is een eigenschap, die hun 't leven lang kan sieren en waar ze nooit spijt van hebben.

Maar wat dwalen we af.... gebeurt 't U ook zo dikwijls dat de keukenoverpeinzing verdrongen wordt door zo häél iets anders? Ach, moeders, zo erg is dat niet, al dat materiele in de keuken!....

Kom, we gaan natuurlijk....
Borstplaat maken.

'k Hoop, dat U goed wat suiker hebt weten te sparen, want als ge eenmaal de smaakt te pakken hebt, dan is 't zulk verleidelijk werk en dan kunt ge heel wat suiker aan!

Heeft U de borstplaatringen in orde en allemaal sluitbaar met een pennetje of een spijkertje erin? Legt U ze maar vast in een flinke bak met water.

Neemt U dan een klein steelpannetje en doet U er 250 gram suiker in en ongeveer ½ d.L. water.

Dit mengsel brengt U langzaam aan de kook en U laat 't zolang heel zachtjes doorkoken tot een druppel, die van de lepel valt, een wapperend haartje achterlaat. Dan neemt U de pan van 't vuur en U doet er een heel klein scheutje essence in; heus niet veel, hoor, dat maakt 't werkelijk niet lekkerder! Vervolgens roert U met een metalen lepel heel vlug in de massa, zolang tot 't troebel wordt en bijna stijf; 't moet nog juist gietbaar zijn. Intussen zorgt U dat een koele aanrecht of ander glad vlak (bakblik, grote schotel, enz. heel even vochtig is gemaakt en bedekt met een glad stukje papier. Hierop legt U de gesloten borstplaatringen, die U even goed uitsloeg en dan giet U voorzichtig, maar zo vlug als U kunt, de massa in de vorm. Kom er vooral niet met de handen aan als er soms iets onderdoor loopt en verschuif de ringen niet.

Dan laat U de borstplaat even opstijven: daarna zet U de ringen op hun kant om ook de onderkant te laten opdrogen en als ze goed stevig zijn neemt U voorzichtig de pannetjes uit de ring, waardoor Uw borstplaat in haar volle pracht voor U op tafel ligt!

Als ze door en door koud is kunt U ze opbergen in een droge ruimte, maar liefst open, niet in een trommeltje, daar ze dan vochtig wordt.

Als U wat chocolade borstplaat wilt maken, dan roert U door de droge suiker (per half pond één eetlepel cacao en verder gaat U op geheel dezelfde manier te werk

Borstplaat maken is een routine werkje. Bij sommigen mislukt 't nogal eens in 't begin. U laat U toch niet ontmoedigen zeker, want heus, U heeft de kunst gauw onder de knie. En 't mislukte brouwsel doet U maar weer in 't pannetje terug, een heel klein beetje water erbij en U begint maar weer van voren af aan en hopelijk nu met meer succes.

En als ik geen borstplaatringen heb... ook daarom niet getreurd! Dan giet ge zó op een stuk papier Uw dikvloeibare massa uit en de grote plaat die al heel spoedig is opgestijfd breekt ge na afloop in nette stukjes.

En heeft vader eens een extra goede bui, dan laat U zich verwennen met een borstplaatplankje, een stevig houten plankje waarin ronde gaatjes gezaagd worden, zo groot of zo klein als ge de borstplaatjes wilt hebben. Vóór 't gebruik wordt 't plankje even goed vochtig gemaakt (gebruik er dus geen triplex voor) en dan giet ge keurig in de gaatjes.

'k Mag 't U graag raden, borstplaat maken is een gezellig werk.

'k Weet dat U niet tevreden bent als ik U óók niet speculaas leer maken. Ook dat is niet zo'n kunst!

Hiervoor mengt U in een kom doorelkaar:

100 gram bloem, 60 gram bruine basterd suiker, 35 gr. boter, 'n mespuntje zout, een theelepeltje bakpoeder, 2 lepels water en speculaaskruiden naar smaak.

Met de hand kneed U het zaakje stevig dooreen en U zorgt er een mooie gelijkmatige bal van te maken. Dan strooit U wat bloem op een extra schoongemaakt hoekje van de aanrecht en hierop rolt U met behulp van een schone fles de bal uit tot een tamelijk dunne lap.

Hierna laat U met een mesje de kunstzinnigste van Uw kinderen een schone Sinterklaaspop uitsnijden en die brengt U voorzichtig op een ingeboterd bakblik over. De restjes deeg kneed U samen en vormt er kleine pepernooties van die op 't zelfde blik kunnen worden meegebakken.

Plm. 15 minuten in een vrij warme oven en U brengt met veel succes en met heerlijk eigen fabrikaat een gezellige Sinterklaasstemming.

Ook met Kerstmis laat ik U niet in de steek en samen zorgen we voor „sfeer" in de huiselijke kring.

M. R.

Voorbij

Binnenkort is Elsje jarig en wij verheugen ons uitermate op die in het zicht zijnde feestdag. Want wij zullen hem kunnen vieren in de goede oude stijl met 's morgens aan het ontbijt jam op de boterham en een beschuit met boter en suiker toe. 's Middags een vrolijke maaltijd, er zullen rozijnen in de pudding zitten, Elsje! Om 3 uur, als wij samen alleen zijn, — Jan Pieter doet zijn dutje en de groten zijn naar school of naar hun werk — dan, Elsekind, kruipen we dicht bij de kachel; we drinkén thee uit het kleine bruine potje en we nemen ieder twee koekjes en een chocolaadje.

Weliswaar moeten we leren sober te leven, maar van de andere kant dient er veel feestelijkheid te zijn in het leven van een klein meisje. Ze heeft daar recht op. „Krijg ik dan ook kado-en?" „Natuurlijk krijg je kado-en." En 's avonds als de lamp brandt, — we draaien ook het bovenlicht aan — schenken we chocolademelk.

Wanneer we tot slot de Zevensprong dansen, hoeven we dat niet zo voorzichtig te doen als 't vorig jaar, toen we moesten oppassen, dat door onze luidruchtigheid het vlammetje van de oliepit niet ging bibberen om ten laatste met een kleine knettering uit te doven.

O Els, het zal nu alles stukken plezieriger zijn dan een jaar geleden. Weet je nog, dat er toen zo'n walm in de kamer hing, omdat we ter ere van jou — je moest toch wàt hebben — suikerbietpoffertjes gebakken hadden.

Nee, dat weet Elsje niet meer! ze vraagt: „Wat is dat, een wammel?"

Gelukkig kind, dat zo gauw kan vergeten.

Gelukkige moeder, die zo goed alles onthouden heeft.

Desniettemin valt het haar moeilijk op het voorstel van de Redactie in te gaan en ter introductie in het herleefde Herstel „iets te vertellen van de omstandigheden, waarin zij en haar gezin geleefd hebben in de afgelopen oorlogsjaren". Dat zou trouwens een weinig interessant verhaal worden! Er is niets groots gebeurd, er zijn geen heldendaden gepleegd, we hebben niet behoeven te vluchten, we zijn niet opgepikt.

We hebben de oorlogsjaren geleefd zoals duizenden moeders hier in het Westen, de moeders zonder geld en zonder relaties. Laat ons dan van hen allen iets mededelen:

Zij hebben honger geleden!

Zij hebben hun kinderen zien aftakelen!

Zij zagen hun gezin langzaam maar zeker verarmoeien!

O, onze Hollandse huiskamers in die laatste, gruwelijke oorlogswinter! Het water droop er van de muren, het behang schimmelde. We kookten immers stroop en soep, soep en stroop! Iedere ochtend dunne groentesoep voor het ontbijt. Ach dan was er een klein, heldhaftig kindje dat niet van groentesoep hield, en bij ieder hapje even haar ogen dichtkneep.

Werd er niet gekookt, dan moest de kachel onherroepelijk uit; dan was het koud in de kamer en toch ellendig benauwd

's Avonds zaten ze allen dicht op elkaar rond het oliepitje. Daar moest bij versteld en gestopt worden, wat niet meer te verstellen of te stoppen was. Daar werd bij gelezen en getekend, bij dat armtierige lichtje werden minnebrieven geschreven en door den kleinen misdienaar 500 regels, omdat hij vergeten had de ampullen klaar te zetten: „Ik mag niet suffen." — „Als ik ze morgen niet af heb, mag ik voorlopig niet meer dienen".... „Schrijf ze dan maar niet, zei moeder, je hebt toch geen schoenen..."

O die schoenen! Wat een probleem! (Nu nog! Nu nog!!) Er bestonden van die uitgelopen trappers — familiestukken — die 's Zondags naar alle vier de Missen gingen, telkens aan een ander paar voeten.

Er speelden zich soms kleine huiselijke drama's af, welke in die tijd het karakter van een catastrofe kregen: er was een brood aangesneden, dat een half uur geleden nog heel in de trommel lag. „Wie is er zo gemeen geweest om een boterham te stelen?"

Een keer werd een vat moeizaam verworven suikerbietenwater, dat slechts op inkoken wachtte, per ongeluk in de gootsteen gekiept: tranen en ruzie!

De suikerbieten! Hoe haten wij ze nu, wij moeders uit het Westen, uitgekookte suikerbieten met uien, door de juffrouwen van de voedingsraad brutaalweg „nazi goreng" gedoopt! Pannekoeken van suikerbietenpulp. Het woord alleen doet ons al walgen! Nog één keer willen wij het gebruiken om het in het dikke gezicht te slingeren van den rentenier, die het durfde bestaan ons een emmer van dat varkensvoer aan te bieden: „Om door uw bietenprak te doen..."

De schurk!

In de bezettingstijd deden we veel, wat in strijd is met de meest elementaire begrippen van een goede opvoeding. Zo hebben we onze kinderen aangespoord om vandalisme te plegen: „Ja, in Godsnaam, ga ook maar een boom omzagen... we moeten toch wat te stoken hebben..."

We tolereerden het, dat er in de huiskamer tekeer gegaan werd, grof, ruw, hartstochtelijk, waar we anders braaf susten: „Denk om de kleintjes!"

Maar een jongenshart moest zich eens kunnen luchten! Zes dagen achtereen op stap — de laatste fiets was middendoor gebroken — in een dunne jas, met slechte schoenen aan, eindeloos lopen om wat aardappelen of een beetje tarwe Niets. Niets

Dan maar weer de lange weg terug, hongerig en koud en opstandig: „Als u goud hebt, moeder! Of kieren om te ruilen...."

We hebben het toegejuicht, als onze grote zoons wraakplannen smeedden. „Ah, als 't eenmaal vrede is, gooien we allereerst de ruiten in bij den kruidenier, die maar niet schijnt te begrijpen, dat je met vijftienen 5 × zoveel nodig hebt als met zijn drieën. En dan gaan we naar dien rotboer, die ons een uur liet lopen om een fles melk en toen zei: „Kom maar eens terug, als je 20 kilo schillen hebt!" „En dat terwijl we al in geen week aardappels gezien hebben! We slaan hem de hersens in"

„Als je 't maar doet!" zei moeder.

Er waren onder ons moeders, die hun

EEN PRETTIG WEERZIEN

Het zal vele vroegere lezers en lezeressen van Herstel ongetwijfeld deugd doen te vernemen dat van nu af aan ook Mevr. C. A. Boudens-van Heel weer regelmatig aan ons blad haar medewerking verleent. Door allerlei huiselijke beslommeringen was haar dit tot dusver niet mogelijk, maar ze heeft het nu stellig beloofd en bij die belofte tegelijk haar eerste bijdrage gevoegd.

Vele lezers en lezeressen lazen vroeger altijd eerst wat Mevr. Boudens-van Heel schreef. Die verstond immers zo uitstekend de kunst de juiste toon te treffen en vele moeders vonden zichzelf in haar bijdragen terug en putten er tegelijkertijd troost en opbeuring uit voor haar dikwijls zorgvolle en rusteloze leven. En zo was er tussen haar en vele duizenden lezeressen en ook vele lezers een innig contact gegroeid, dat door het niet meer verschijnen van ons blad na de opheffing der Beweging stellig nimmer is verbroken. De vraag van talloos velen na het verschijnen van ons blad: „waar blijft toch Mevr. Boudens-van Heel?" is daarvoor het beste bewijs geweest. Die banden zijn blijven bestaan en zullen in de komende tijd weerom verstevigd en nauwer worden aangehaald.

Wij heten Mevr. Boudens-van Heel hier dan ook van ganscher harte welkom, het is een prettig weerzien en wij mogen slechts hopen, dat zij via haar geregelde bijdragen nog lange jaren in het midden van onze groeiende lezerskring zal blijven. Want daarin heeft zij zich — zelf moeder van een groot gezin — voor altijd een plaats veroverd!

Red.

man en zoons naar Duitsland zagen gaan. Dat gebeurde volstrekt niet altijd uit lafheid, dat was veelal om de simpele reden, dat ze hun dierbaren niet konden laten onderduiken: Niet iedereen heeft familie buiten, niet ieder is zodanig behuisd, dat er een schuilplaats te maken is; er was niet altijd geld om de boeren voor de liefdedienst (?) van het onderduiken te betalen....

Maar of ze weggevoerd werden dan wel thuis bleven. God alleen weet, wat een angst de moeders hebben uitgestaan.

We ontmoetten handige mensen, die een paar toffels ruilden voor 20 kilo erwten, knappe lieden, die beweerden nooit zwarte aardappelen of jusblokjes genuttigd te hebben — ze zouden het niet door hun keel kunnen krijgen!, er kwamen hartelijke vrienden op bezoek, die zeiden: „Wat ben je oud geworden en wat zien je kinderen er slecht uit!"

Dan hebben de moeders zwak geglimlacht en 's avonds in bed een deuntje gehuild.

't Is alles voorbij. De angst, de honger, het grote en kleine verdriet.

Niet de zorgen. Die bleven. Eerlijk gezegd zijn sommige dingen ons tegengevallen. Men heeft ons in de krant gepaaid: „Er zal na de oorlog het eerst gezorgd worden voor de grote gezinnen; schoenen, kleren, dekking".

We hebben dat geloofd.

Warempel, daar komen de dames van de H.A.R.K.

„Heeft U ook ergens behoefte aan?"
„Ja, b.v. aan schoenen?"
„Welke maten?"
„Vanaf 19 tot 43."
„En kousen?"
„Ja, kousen ook"
„Ondergoed."
„Zeker."
„Dus U kunt eigenlijk alles gebruiken?"
„Ja alles."

De dames gingen weg met een keurig ingevulde lijst. Ze knikten ons vriendelijk toe. „Ja, ziet u, de grote gezinnen gaan voor!"

Wij goedmoedige schepsels, geloofden dat. Hoe naïef! We hebben toch een ervaring van jaren.... We kregen voor onze hele kudde ter onmiddellijk gebruik èn om de linnenkast aan te vullen twee paar oranje dameskousen en een paar kindersokjes!!

Goed, we zijn er wel weer overheen.

Als men ons nu maar van het lijf blijft met mooie praatjes van „vrouwtje zus en moedertje zo" en „Uw kindertjes komen er wel".

Zo zijn er nog wel enkele ergernissen en, gelijk gezegd, vele zorgen.

Overheersend echter — de kachel brandt, de lamp is aan, we zaten zo juist met ons allen rond de tafel en aten brood met koek, en Elsje is over een paar dagen jarig — overheersend zijn de gevoelens van dankbaarheid

Dus toch een Te Deum?

Ja.

Al verrichtten wij, gewone moeders, geen openlijke heldendaden, we hebben misschien toch ook wel meegeholpen om de weg te bereiden voor de nieuwe tijd, die komen gaat.

Dat wij die tegemoet treden met het schone, sterke devies.

Propter veritatem et manseutudinem et justitiam.

Voor waarheid en zachtmoedigheid en recht.

C. Boudens van Heel.

J. J. S. te T. Vraagt inlichtingen over pensioen voor alle vakafdelingen.

Antwoord: Ik heb Uw vraag doorgezonden naar Utrecht, want hare beantwoording valt buiten mijn terrein.

A. A. W. te E. 1. Men wil mij mijn kinderbijslag over het 4de kwartaal 1944 niet betalen, omdat men aanneemt dat ik over die periode niet in loondienst heb gewerkt, terwijl dit wel het geval is. Wat hiertegen te doen?

2. Mijn werkgever heeft mij geen kinderbijslagboekje verstrekt over 1945. Maar ik ontving dit nog niet. Krijg ik nu nog kinderbijslag als de kinderbijslaglijsten nog door mij worden ingezonden?

3. Ik was 14 dagen ziek en meldde dit aan mijn patroon, maar deze gaf het niet door aan de bedrijfsvereniging. Als mij nu ziekengeld wordt geweigerd, wat dan te doen?

Antwoord: 1. De werkgever moet U een aanvraagformulier voor een kinderbijslagboekje verstrekken. Op de kwartaalstaten bij dit boekje tekent U aan, bij wie U heeft gewerkt en wat U per dag verdiende. Na afloop van het kwartaal zend U de betrokken staat naar de door U genoemde Bedrijfsvereniging te Groningen. Als de bedrijfsvereniging U kinderbijslag weigert, kunt U in beroep gaan bij het Scheidsgerecht van die bedrijfsvereniging en in hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep te Utrecht.

U moet dus beginnen een gemotiveerde beslissing te vragen van het Bestuur der Bedrijfsvereniging.

2. Misschien is de toezending van de kinderbijslagboekjes vertraagd. Vraag aan de bedrijfsvereniging wat de reden der vertraging is. Dan kunt U verder zien.

3. Als de bedrijfsvereniging U ziekengeld zou weigeren, richt U tot haar het verzoek om een gemotiveerde beslissing van die weigering te ontvangen. Als U die beslissing in Uw bezit hebt, gaat U bij het Scheidsgerecht van die Bedrijfsvereniging in beroep bij een schrijven, waarin U Uw bezwaren eenvoudig en duidelijk weergeeft.

H. N. te T. Hij houdt een pleidooi om de verplichting tot ziekmelding, ook wanneer de werkgever bij de Raad van Arbeid is aangesloten, op den werkgever te leggen. De huismoeders hebben het, vooral bij ziekte van haar man, toch al druk genoeg.

Antwoord: Ik kan mij wel met Uw zienswijze verenigen. Maar eerlijkheidshalve moet ik er aan toevoegen, dat ik ook wel eens een andere mening heb horen vertolken en die mening kwam neer op het volgende. De arbeiders zijn nu al zoveel jaren aan sociale rechten en plichten gewend, dat ze stil aan ook nu wel zelf voor hun ziekmelding kunnen zorgen. De arbeiders zijn intussen mondig geworden of moeten daartoe worden opgevoed. Het is niet goed dat de werkgever voor zijn arbeiders alles moet opknappen als een vader voor kleine kinderen. Dit is óók een zienswijze. Men denke er maar eens over na, waaraan men de voorkeur zou geven.

W. te O.P. Ingaande 5 Mei j.l. kreeg ik 25 % loonsverhoging Op 6 Juni d.a.v. werd ik ziek en met ingang van 9 Juni kreeg ik ziekengeld. Dit bedroeg echter slechts 80 % van het loon vóór Mei 1945. Is dit juist?

Antwoord: Wanneer U werkzaam zijt r een bouwbedrijf hebt U aanspraak op 80 % van het bij Collectieve arbeidsovereenkomst vastgesteld loonbedrag, zo niet dar hebt U aanspraak op 80 % van het gemiddeld loonbedrag over de 13 weken aan de ziekte voorafgaande.

H. v. L. te V. Ik heb van Maart 1943 tot 6 September 1944 onafgebroken arbeid in loondienst verricht. Op laatstgenoemde datum vertrok mijn werkgever plotseling naar Duitschland. Op 16 October 1944 beviel mijn vrouw; heeft zij nu aanspraak op kraamgeld?

Antwoord: Uw geval is een grensgeval. In het algemeen heeft men recht op kraamgeld een maand na het eindigen der dienstbetrekking. Hier komt dus naar voren de vraag: wanneer is Uw dienstbetrekking geeindigd? Was dit op 6 September 1944 of op een latere datum? Ik geef U niet veel kans.

G. P. S. te O. Ons werd een kind geboren, dat 3 kwartier na de geboorte overleed Heeft mijn vrouw nu aanspraak op kraamgeld? Tot wien moeten wij ons wenden?

Antwoord: Ik neem aan, dat de overige voorwaarden voor het recht op kraamgeld vervuld zijn. Dan heeft Uw vrouw in dat geval aanspraak, ook al is Uw kindje spoedig gestorven. U moet zich wenden tot het orgaan waarbij Uw werkgever is aangesloten voor de ziektewet (bedrijfsvereeniging of Raad van Arbeid).

Naamlooze te R. Ik ben blijvend invalide tengevolge van een ongeval. Heeft mijn vrouw nu toch aanspraak op kraamgeld en hebben wij recht op kinderbijslag?

Antwoord: U hebt noch recht op het een, noch op het ander, omdat U niet meer verzekerd bent.

Voortaan beantwoord ik geen naamloze brieven meer.

De R. te J. Ik ben 31 September 1945 in Berlijn gehuwd. Mag mijn vrouw nu naar Nederland komen? Mag ik in Berlijn mijn goederen gaan halen? Kan ik brieven naar Berlijn zenden?

Antwoord: Deze vragen liggen nogal ver buiten ons terrein. Wend u tot het Ministerie van Buitenlandse Zaken en voor briefwisseling tot het Rode Kruis. Correspondentie met Duitsland mogelijk

B. v. d. M. te V. Einde Juni keerde ik terug uit Duitsland. Ik moest toen op dokters-advies 3 maanden rust houden. Bestaat er een regeling op grond waarvan ik als gerepatriëerde aanspraak op ziekengeld kan maken?

Antwoord: Wend U ter zake tot het Bureau voor oorlogsslachtoffers te Uwer plaatse of in Uw omgeving.

P. te A. Als men in een andere gemeente werkzaam is en de patroon betaalt daarvoor tramgeld, valt dit tramgeld dan onder de loonbelasting?

Antwoord: Neen.

A. P. B. te T. Ik ben arbeidsongeschikt sinds 20 Maart 1943 en kreeg een half jaar ziekengeld en daarna een invaliditeitsrente plus bedrag van *f*5.— per week. Maar de helft van de rente werd door de gemeente opgeëist, omdat deze de helft van de verpleegkosten in een sanatorium, ten bedrage van *f*1.50 p. dag, betaalde. Mijn vrouw ontving voor zich en 1 kind een ondersteuning van *f*4.— per week. Op 25 September 1944 keerde ik huiswaarts; de verplegingskosten vervielen dus en de ondersteuning werd 5 weken later op *f*10.— gebracht. Met de *f* 5,— rente zou dit *f* 15,— per week bedragen, zo meende ik althans. Bij het in ontvangst nemen der rente ondekte ik echter, dat de gemeente nog steeds de helft der rente ontving, dus nog na het eindigen der verpleging. Heeft de gemeente hierop recht? Zo neen, wat moet ik doen opdat mij recht geschiede?

Antwoord: De gemeente kan aan de Rijksverzekeringsbank vragen in dit geval de rente geheel of gedeeltelijk aan haar uit te betalen, maar alleen over de tijd der verpleging in de inrichting. Niet over een latere periode. Wend U met Uw klacht tot het Bestuur der Rijksverzekeringsbank te Amsterdam.

J. J. W. te G. Hier zijn verschillende arbeiders, die alleen nog maar kinderbijslag hebben ontvangen over het 1ste kwartaal 1944. Zij hebben gedeeltelijk gewerkt bij een werkgever, die aannemer was van werk voor de O.T. en die nu natuurlijk! weg is. Hoe moet nu gehandeld worden ten aanzien van de ondertekening van die kinderbijslaglijsten? Hier heerst erge nood in de verschillende gezinnen.

Antwoord: Hier is inderdaad een toestand aanwezig, waaraan zo spoedig mogelijk een eind moet komen. Dit is te erg. U moet uw kinderbijslaglijsten inleveren of opnieuw inleveren bij het orgaan (Raad van Arbeid of Bedrijfsvereniging) waarbij uw eerste werkgever over dat jaar was aangesloten en waarvan u de oorspronkelijke lijst eventueel hebt ontvangen. Wie dat is, kan ik hier niet uitmaken. U moogt bij de beoordeling hiervan vooral niet vergeten, **dat er Raden van Arbeid zijn die door den oorlog zeer zwaar zijn getroffen en die noodzakelijkerwijze een grote achterstand in hun werkzaamheden hebben.** Wij raden u dus aan, dat u zich zult wenden tot dat orgaan (Raad van Arbeid of Bedrijfsvereniging) met een verzoek om een spoedige regeling. Dit orgaan zal ook moeten uitmaken in hoeverre het van de handtekening van den werkgever in speciale gevallen afstand kan doen. Dit geschiedt natuurlijk alleen na grondig onderzoek. Zoudt u met uw verzoek om spoedige regeling bij dit orgaan geen succes hebben, dan adviseren wij u, zich met deze bijzondere gevallen te wenden tot het Ministerie van Sociale Zaken te 's-Gravenhage. Wij gevoelen, dat het hier werkelijk gaat om noodgevallen.

H. W. P. te 's-H. Mijn vrouw beviel 15 Augustus 1944. Ik ontving op 7 Maart 1945 een chèque van *f* 55.—, maar geld kreeg ik niet. Hoe zit dat?

Antwoord: Ik kan uit uw gegevens niet opmaken, of uw vrouw recht had op kraamgeld, want u verstrekt mij daarover geen gegevens. Wanneer u in het jaar voor de dag der bevalling 156 dagen verplicht verzekerd zijt geweest en u waart op de dag der bevalling nog in loondienst of de loondienst was nog geen maand geëindigd, dan heeft uw vrouw in het algemeen recht op kraamgeld, tenzij u bij uw ontslag zelfstandig zijt geworden of u de laatste 2 maanden voor uw ontslag niet onafgebroken verplicht verzekerd zijt geweest. In dit tijdvak van 2 maanden mogen niet meer dan 6 werkloze dagen voorkomen. Ik begrijp niet, waarom uw chèque niet werd uitbetaald. Elke chèque wordt toch uitbetaald! Dring maar terstond op betaling aan.

G. v. d. V. v. d. B. te R. Mijn man was sinds November 1944 in Duitsland werkzaam. Februari 1945 werd ons een zoon geboren. Hebben wij nu aanspraak op kraamgeld?

Antwoord: Als Uw man (of U zelf) in het laatste jaar aan de bevalling voorafgaande, ten minste 156 dagen verplicht verzekerd was, had U aanspraak op kraamgeld als het vast loon in geld niet meer dan *f*3000.— per jaar bedroeg

Th. R. te G. Mijn vrouw geniet invaliditeitsrente, maar met het aantal kinderen wordt bij het bedrag geen rekening gehouden. Komt dat zo, omdat deze kinderen stief- en pleegkinderen zijn?

Antwoord: De invaliditeitsrente houdt verband met het aantal kinderen, in dien zin dat 20% toeslag wordt gegeven voor elk kind (ten hoogste voor 6) beneden 14 jaar, wanneer de vader is overleden of de moeder kostwinster is, omdat de vader alhoewel in leven zijnde, daartoe niet in staat is.

In uw geval hebt u dus geen aanspraak op 20% toeslag per kind, maar dat is geen gevolg van het feit dat de kinderen stief- en pleegkinderen zijn.

Th. U. te U. Vanaf 1942 tot September 1944 werkte ik hier te lande bij de Duitse Weermacht. Van September 1944 tot Mei 1945 was ik werkloos. In Maart 1945 beviel mijn vrouw van een doodgeboren kindje. Heeft zij nu aanspraak op kraamgeld?

Antwoord: Neen. Dat het kindje doodgeboren werd, speelt hierbij geen rol. Het zit alleen in het feit, dat u reeds meer dan een maand werkloos waart bij de bevalling.

P.S. Ik kom nog even terug op mijn antwoord aan **P v. d. W. te B.** in de eerstgeplaatste Vragenbus, inzake barakverpleging wegens diphterie als verplicht verzekerde. Dit antwoord had, naar men mij opmerkzaam maakt, niet zo positief afwijzend mogen luiden. Ik verzoek den vraagsteller het antwoord als volgt te willen lezen:

„De door U bedoelde opname kan alleen voor rekening van het ziekenfonds komen, indien de opname op medische gronden noodzakelijk is. Opname van besmettelijke ziekten b.v.b. wegens gevaar van besmetting van anderen, te kleine behuizing enz komen echter niet voor rekening van het ziekenfonds. De beoordeling hiervan ligt uiteraard bij den controlerend geneesheer van het ziekenfonds."

Ik dank den geachten schrijver, die hierop mijn aandacht vestigde.

Adres: Vragenbus, Zandberglaan 44, Breda.
Stel uw vragen kort en duidelijk. Sluit geen postzegels in.

Niet alleen op sociaal-economisch gebied, niet alleen op cultureel, godsdienstig-zedelijk en politiek terrein wil Herstel u tot voorlichting dienen. Ook uw huiselijke moeilijkheden gaan ons ter harte.

Een van de grote moeilijkheden die u in verband met het naderende Sinterklaasfeest zult moeten overwinnen, is het maken van de daarbij behorende rijmpjes. Het zou mij een feest zijn voor u allen de toepasselijke rijmen te maken, maar u begrijpt zelf wel, dat gaat eenvoudig niet en bovendien weet ik niet eens of mijn uitgesproken modern talent op het gebied der poëzie wel de goedkeuring van u mijn lezer, zou wegdragen.

Het is jammer te moeten opmerken, dat slechts ik mijn dichttalent schijn te kunnen waarderen. Maar dat is nu eenmaal het lot der grote genieën.

En nu ter zake, zoal. de beul sprak, nadat hij zijn zwaard opgeheven had. Hier volgen dan te uwer bediening enige rijmwoorden, die u kunt gebruiken bij het samenstellen der meergenoemde gedichten. De grootste moeilijkheid van dichten zit, naar u wel bemerkt zult hebben in de „rijmwoorden". Let op dus:

Bevrijd rijmt op Nieuwe Tijd, Moffen op Boffen (ook al klinkt dat wat ongerijmd!), Oorlogsgeweld op Nieuw Geld, Bureaucratie op Foetsie-Foetsie (was het maar waar!), Militair Gezag op Gedag-Gedag (bij wijze van afscheidsgroet!), Alcohol op Reuze-lol (hoeft helemaal niet waar te zijn), N.S.B. op Oh wee, Oh wee, Arbeidsfront op Ongezond, Beter eten op Regeringsgeweten, Mussertbende op Ellende, Lanverraad op Prikkeldraad.

Verder diene nog dat het volgende niet rijmt, dat wil zeggen niet volgens de eisen van de poëzie, terwijl het met de practijk van het dagelijkse leven evenmin in overeenstemming is, dus in tweeërlei opzicht ongerijmd is:

Nieuwe lonen op Ruim inkomen, Zwarte Handel op Reine levenswandel, (misschien rijmt het wel, maar het is een leugen), Oorlogseind op Knoeierseind (het zou wel mooi zijn, maar als rijm is het lelijk), Geld gesaneerd, Armoe geweerd (hinkt een beetje... als rijm), Reizen per spoor op Comfort (dat is gezocht, want dan moet je comfort op z'n Frans uitspreken).

Als u nu nog moeilijkheden heeft, dan wendt u zich maar tot ons en wij zullen het op „officiële" wijze behandelen. Volgend jaar Sinterklaas heeft u dan zeker antwoord. *SJAARELKE.*

Redactie: Dagelijks Bestuur R. K. Werkliedenverbond.

Redactie-Secretaris: L. M. G. A Beumer.

Vaste medewerkers: Jan Beerends — Mevr. C. A. Boudens-van Heel — Mr J. H. v. Maarsseveen — A. B. Michielsen — Pater Paschasius O.F.M. — Dr. A. A. M. M. v. d. Ven.

Illustratie: J. Terlingen, J. Teeuwisse, Nettie van Wijland.

Typografische verzorging: G. v. Stoutenburg.

Adres Redactie en Administratie: Huis van den Arbeid, Oudenoord 12, Utrecht. Telefoon: 13925.

Abonnementsprijs (voorlopig) *f* 5.— per jaar.